

Expozice Ploština

BcA. Martin Cizner

Diplomová práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Martin Cizner**
Osobní číslo: **K17330**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Prostorová tvorba**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Expozice Ploština**

Zásady pro vypracování:

Návrh expozice na téma v souvislosti s vypálenými vesnicemi, konkrétně např. vesnice/osada Ploština – připomínka vyvražděné pasekářské osady nacisty na konci 2. světové války.

- 1. Rozbor zadaného prostorového úkolu a vymezení jeho problematičnosti (6A4 textu)**
- 2. Známé příklady stejných nebo podobných řešení (min. 3 příklady, včetně osobního vyhodnocení – 6A4 textu)**
- 3. Historiografie daného problému (6A4 textu)**
- 4. Koncept a vývoj návrhu (včetně osobního stanoviska – 6A4 textu)**
- 5. Průvodní zpráva popisující vybrané a schválené řešení (10A4 textu)**
- 6. Výkresová část a obrazová dokumentace**
- 7. Dokladová část a cenový aproximativ**
- 8. Zpracování detailu zvoleného prvku**
- 9. Fyzický model vybraného řešení a detailu zvoleného prvku**

Pro všechna témata je požadována konzultace a docházka min. 80% možného času, potvrzené konzultace s externími odborníky min.3x, vedené v dokladové části.

FORMA ODEVZDÁNÍ: tištěná a elektronická

Diplomová práce o rozsahu minimálně 34 normostran textu + obrazové přílohy (vazba minimálně ve standardu UTB).

Příloha výkresové dokumentace v potřebném měřítku a rozsahu autorizujícím návrh.

Fyzické modely v odpovídajícím měřítku.

Kopie A3 paré dokumentující průběh a vývoj práce.

Prezentační postery 2ks B1 (700x1000mm), kappa tl. 3mm , přímý tisk.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

Magazines. DETAIL, EL croquis, FRAME.

Odborné časopisy. ERA21, ARCHITECT+, INTERIÉRY.

LOU, Michel. Light: The Shape of Space: Designing with Space and Light.

New York: Wiley, 1996. ISBN: 0471286184.

MORAN, Nick. Světelný design: pro divadlo, koncerty, výstavy a živé akce.

Praha: Institut umění – Divadelní ústav ve spolupráci s Institutem světelného designu, 2010. ISBN 978-80-7008-246-1.

NEUFERT, Ernst. Navrhování staveb, 2. české vydání, Praha: Consult invest. 2000.

ISBN: 80-191486-6-6.

GAVENTA, Sarah. New Public Spaces. 1. vyd. Londýn: Octopus Publishing Group,

2006. 208 s. ISBN 184533-134-6.

GEHL, Jan a Lars GEMZOE. Nové městské prostory. 1. vyd. Brno: ERA, 2002.

263 s. ISBN 87-7407-233-1.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Veřejné prostory v územně plánovacím procesu. 1. vyd.

Brno: VUT Fakulta architektury, 2003. 143 s. ISBN 80-214-2505-9.

NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci: Krajina, místo, architektura. Vyd.2.

Praha: Dokořán, 2010. ISBN: 978-80-7363-303-5.

další literatura bude doporučována v průběhu výuky, příp. dle dohody s vedoucím práce.

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. arch. Michael Klang, CSc.

Ateliér Prostorová tvorba

Datum zadání diplomové práce:

1. prosince 2018

Termín odevzdání diplomové práce:

10. května 2019

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

doc. Mgr. Irena Armutidisová
děkanka

doc. Ing. arch. Michael Klang, CSc.
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 23. 4. 2019

Jméno a příjmení studenta: MARTIN CIZNER

podpis studenta

ABSTRAKT

Tato diplomová práce je uměleckou formou připomenutí památky padlých na konci druhé světové války. Realizovaná koncepce tematizuje místa poznamenaná útoky nacistických jednotek na Valašsku – Juříčkův mlýn, Ploština, Prlov a Vařákovy paseky.

Výsledkem práce je záznam tlukotu srdcí pamětníků, který se rozezněl v rozhlasovém vysílání dvanácti valašských obcí a na Ploštině. 19. dubna 2019 v 13.00 se tak ve veřejném prostoru odehrála netradiční událost – Srdce v rozhlasech – s cílem udržení povědomí o historických událostech a potenciálem založení nové tradice.

Klíčová slova: rozhlas, tlukot srdcí, pamětníci, Valašsko, Juříčkův mlýn, Ploština, Prlov, Vařákovy paseky, veřejný prostor, památka padlých, partyzáni

ABSTRACT

This masters thesis artistically memorializes the fallen at the end of the Second World War. The realized concept thematizes the places affected by the attacks of Nazi units in the area of Valašsko (Czech Republic) - Juříčkův mlýn, Ploština, Prlov and Vařákovy paseky.

The outcome of the thesis features a recording of witness' heartbeats that resounded in twelve villages via **broadcasting**. A non-traditional public event was held on April 19th, 2019 at 13.00- Srdce v rozhlasech (Heart in Broadcast) - with the purpose of maintaining awareness of historical events through the incorporation of a new tradition for reverence and solidarity.

Keywords: broadcast, heartbeat, witness, Valašsko, Juříčkův mlýn, Ploština, Prlov, Vařákovy paseky, public space, memorialize the fallen, guerrilla, partisan

Poděkování

Poděkování patří mé rodině a zejména mému bratrovi Pavlu Ciznerovi
za podporu při práci.

Rád bych poděkoval vedoucímu své práce panu Ing. arch. Michaelu Klangovi Csc.,
za veškeré konzultace, rady a motivaci k práci.

Dále bych chtěl poděkovat mé kolegyni Bernadett Királyové za nadšení a veškeré úsilí
dosáhnout co nejlepšího projektu.

A také děkuji za pomoc Petru Žufanovi a Lukáši Peškovi.

Můj dík taktéž náleží těm, kteří se nadchli pro tento projekt
a jakýmkoliv způsobem přispěli k jeho vzniku.

„Srdce má své důvody, které rozum nezná.“

B. Pascal

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG
jsou totožné.

Ve Zlíně dne: 10. 5. 2019

Martin Cizner

Obsah

ÚVOD.....	11
I. TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉ LOKALITY	13
1.1 VYPÁLENÉ OBCE VALAŠSKA.....	13
1.2 VALAŠSKO – ŠIRŠÍ VZTAHY	13
1.3 PLOŠTINA – ÚZEMNÍ VYMEZENÍ	14
2 DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA – ODBOJ A VYPÁLENÉ OBCE.....	15
2.1 OBECNÝ KONTEXT.....	15
2.2 OBDOBÍ DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY NA NAŠEM ÚZEMÍ	15
2.3 PARTYZÁNI NA VALAŠSKU	19
2.3.1 1. československá partyzánská brigáda Jana Žižky.....	19
2.3.2 Partyzánský oddíl Ploština	20
2.4 VYPÁLENÍ VALAŠSKÝCH OBCÍ.....	20
2.4.1 Juříčkův mlýn – 3. dubna 1945	20
2.4.2 Vajíkoví a Vaculíkoví paseky – 16. dubna 1945.....	20
2.4.3 Ploština – 19. dubna 1945	21
2.4.4 Prlov – 23. dubna 1945.....	22
2.4.5 Vařákovy paseky – 2. května 1945	22
3 PAMÁTNÍK, MONUMENT A PIETNÍ MÍSTA	23
3.1 ZPŮSOBY REFLEKTOVÁNÍ A PŘIPOMÍNÁNÍ OTÁZEK LIDSKÉ TRAGÉDIE.....	23
3.2 PAMÁTNÍK A JEHO VÝZNAM.....	24
3.3 VÝVOJ PAMÁTNÍKU	25
3.3.1 Období do poloviny 19. století.....	25
3.3.2 Druhá polovina 19. Století – 1945.....	26
3.3.3 Památník po Druhé světové válce	26
3.3.4 Současná podoba památníku	29
3.4 SOUDOBA VÝTVARNOST VE VZTAHU K TRAGÉDII.....	30
4 REŠERŠE A ROZBOR PŘÍKLADŮ – PAMÁTNÍKY, MONUMENTY, MUZEA	31
4.1 REALIZACE V ČESKÉ REPUBLICCE	31
4.1.1 Lidice.....	31
4.1.2 Památník obětem komunismu – Liberec	33
4.1.3 Pomník obětem komunismu – Praha.....	35
4.2 REALIZACE V ZAHRANIČÍ.....	36
4.2.1 Židovské muzeum v Berlíně.....	36
4.2.2 The National Memorial for Peace and Justice and The Legacy Museum Montgomery, Ablabama, USA.....	39
5 LIDSKÉ SRDCE	41
5.1 KARDIOVASKULÁRNÍ SYSTÉM.....	41

5.2	SRDCE JAKO ORGÁN.....	41
5.3	ELEKTRICKÉ IMPULZY SRDCE.....	42
5.4	PRŮBĚH SRDEČNÍHO CYKLU A JEHO MECHANIKA	42
5.5	ZVUKY SRDCE – SLYŠITELNÁ STOPA SRDEČNÍ ČINNOSTI	43
5.6	ZÁKLADNÍ ZPŮSOBY MONITORACE LIDSKÉHO SRDCE.....	43
5.6.1	Měření tepové frekvence	43
5.6.2	Poslech srdce	44
5.6.3	Měření krevního tlaku (TK)	45
5.6.4	Elektrokardiografie (EKG).....	45
5.6.5	Echokardiografie (ECHO).....	46
5.6.6	Kardiotokograf (KTG / CTG)	46
5.7	SRDCE JAKO SYMBOL	47
II.	PRAKTICKÁ ČÁST	48
6	ZADÁNÍ – EXPOZICE PLOŠTINA.....	49
6.1	ROZBOR ZADANÉHO PROJEKTU.....	50
7	ANALÝZA LOKALITY.....	51
7.1	PLOŠTINA PO ROCE 1945	51
7.2	PLOŠTINA - SOUČASNÝ STAV	52
7.2.1	Prostorové vymezení / poloha	52
7.2.2	Jedinečnost podmínek	53
7.2.3	Fotodokumentace	53
7.2.4	Pietní událost na Ploštině	55
7.3	DĚNÍ A REALIZACE V OKOLÍ	55
8	VÝVOJ PROJEKTU	57
8.1	PRVOTNÍ MYŠLENKY	57
8.2	SPOLEČNÁ KONCEPCE – OBECNÉ PRINCIPY	61
8.2.1	Tlukot srdce – způsob snímání a tvorba obrazu	61
8.2.2	První koncept události na Ploštině	62
8.2.3	Instalace Ploština - Zlín.....	64
9	REALIZOVANÝ KONCEPT – SCHVÁLENÉ ŘEŠENÍ	66
9.1	PŘÍPRAVY REALIZACE PROJEKTU.....	66
9.1.1	Postup příprav	67
9.2	ZÁZNAM TLUKOTU SRDCE.....	69
9.2.1	Podoba zvukové nahrávky	69
9.2.2	Digitální komponování zvuku	70
9.2.3	Záznam reálného zvuku lidského srdce	71
9.2.4	Tlukot srdcí pamětníků – pořízení záznamu	73
9.2.5	Zpracování dat.....	73
9.2.6	Ozvučení kaple Panny Marie Bolestné na Ploštině	74
9.3	SRDCE V ROZHLASECH - 19. DUBEN 2019	74

9.3.1 Fotodokumentace události	75
9.4 VYHODNOCENÍ PROJEKTU	78
9.4.1 Rozsah události	78
9.4.2 Publikace projektu	79
9.4.3 Zpětná vazba	79
ZÁVĚR	80
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	86
SEZNAM OBRÁZKŮ	87
SEZNAM PŘÍLOH	90
PŘÍLOHA P I: ZÁPIS Z JEDNÁNÍ	91
PŘÍLOHA P II: TISKOVÁ ZPRÁVA	92
PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK	93

ÚVOD

Tato práce se věnuje tématu tragédie konce Druhé světové války na Valašsku. Ploština je jedním z mnohých míst tohoto regionu, které bylo poznamenáno útokem nacistických jednotek a jejíž obyvatelé zemřeli násilnou smrtí. Originální zadání Expozice Ploština, jakožto zpracování nově plánovaného muzejního prostoru, bylo transformováno do úvah zcela výtvarných a koncepčních. Stěžejním se stalo hledání cesty, jak udržet povědomí o tragických událostech.

Teoretická část stručně shrnuje dění Druhé světové války na území tehdejšího Protektorátu Čechy a Morava a zaměřuje se na partyzánský odboj a konec války na Valašsku. Dále nahlíží na vnímání pietních míst, monumentů, památníků a jejich vývoj až po současnou výtvarnou reflexi. V neposlední řadě se věnuje základní fyziologii srdce a způsobům monitoringu.

Praktická část práce se zaměřuje na proces vzniku konceptu a přípravy projektu Srdce v rozhlasech. Zaznamenání srdcí a utvoření zvukové stopy je stěžejní součástí. Realizovaná událost Srdce v rozhlasech je výsledkem spolupráce s Bernadett Királyovou, studentkou Ateliéru Prostorové tvorby FMK UTB ve Zlíně.

Výsledkem byla realizace projektu Srdce v rozhlasech. Došlo k zaznamenání tlukotu srdcí pamětníků a jeho přehrání v obecních rozhlasech. Vznikla tak netradiční pietní událost, která na krátký moment pozměnila vnímání prostředí a připomenula vypálené obce – Juříčkův mlýn, Ploštinu, Prlov a Vařákovy paseky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉ LOKALITY

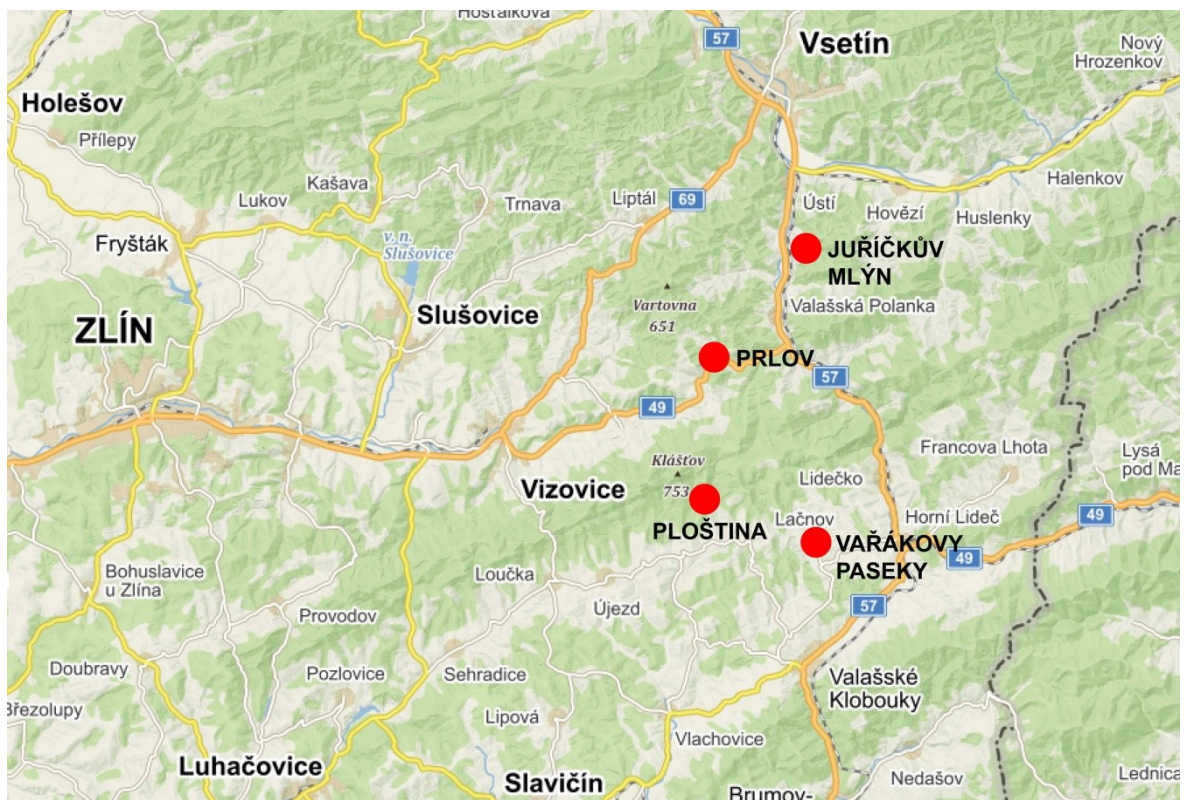
1.1 Vypálené obce Valašska

Juříčkův mlýn, Ploština, Prlov a Vařákovy paseky jsou některé z vypálených obcí, osad a míst Valaška, na které se tato práce soustřeďuje. Největší pozornost je věnována bývalé pasekářské osadě **Ploština**, kde za napomáhání partyzánským skupinám přišlo o život 24 lidí. (CÍLEK, 1990)

1.2 Valašsko – širší vztahy

Region Valašsko se rozkládá na území východní Moravy. Jeho převážná část se nachází ve Zlínském kraji a pomyslným těžištěm je okres Vsetín. Sahá až po hranice se Slovenskem a sousedí s Moravským Slováckem a s Hanou.

Valašsko je známo svým horským a kopcovitým terénem, svými lesy a pasekami, samotami, dřevěnou lidovou architekturou, folklórními tradicemi a pohostinností. (Valašsko, 2019) Zmiňované lokality se nachází v blízkosti rozhraní Zlínska, Vsetínska a Valašského Kloboucka. (IKatastr, 2019)

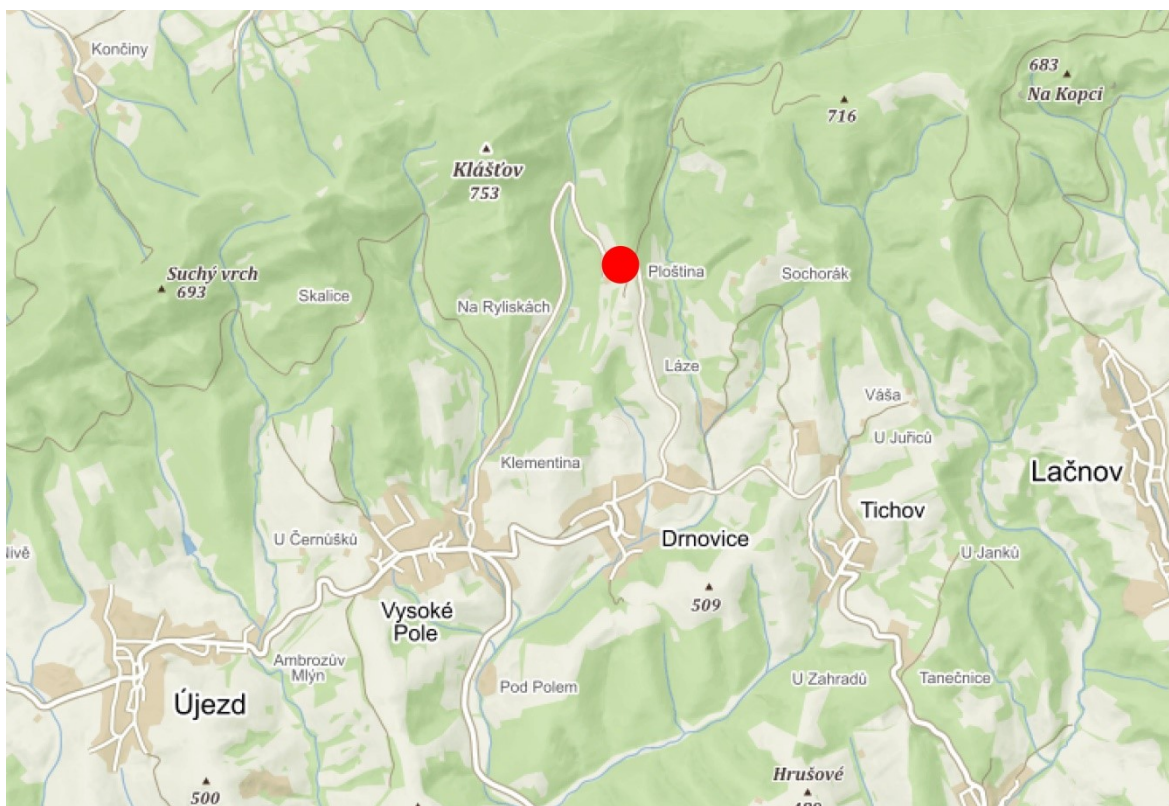

Obr. 1 Valašsko – situační mapa

1.3 Ploština – územní vymezení

Původní pasekářská osada Ploština (GPS souřadnice: 49.198002, 17.95819) je situována vzdušnou čarou 2 km severně od obce Drnovice u Valašských Klobouk, na jejíž katastrální území spadá. Existující zástavba se nachází těsně za horizontem vrchu o nadmořské výšce 564 m, kde v dnešní době stojí památník. Otevřené návrší je dobrým výhledovým bodem a zároveň místem téměř nikdy neustávajícího větru. (IKatastr, 2019)

V severním směru svah stoupá k vrchu zvanému Hůrka o výšce 634 m. n. m. 1, 5 km severozápadním směrem se za mírným údolím, kterým protéká Vysokopolský potok, nachází nejvyšší lokální bod zvaný Klášťov ležící 753 m. n. m. Za zmíněným potokem ve vzdušné vzdálenosti přibližně 750 m stojí pár osamocených usedlostí zvaných Na Ryliškách. Kolem těchto usedlostí vede cesta směrem do obce Vysoké pole. Na Ploštinu vede také cesta z druhé strany kopce, která ústí u obce Drnovice. Silnicí číslo 4947 spojující tyto obce je uzavřen pomyslný okruh. (IKatastr, 2019)

Obr. 2 Ploština – situační mapa

2 DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA – ODBOJ A VYPÁLENÉ OBCE

2.1 Obecný kontext

Začátek druhé světové války je datován k 1. září 1939, kdy došlo k útoku na Polsko ze strany nacistického Německa. Válka oficiálně skončila 2. září 1945 kapitulací fašistického Japonska, po shoení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki ve dnech 6. a 9. srpna 1945. V Evropě byla válka ukončena o několik měsíců dříve bezpodmínečnou kapitulací Německa dne 8. května 1945. (HANDL, 2016)

Do války bylo nasazeno okolo 110 miliónů vojáků a aktivní konflikty probíhaly na území 40 států. Válka si vyžádala nejméně 50 miliónů obětí a několik desítek miliónů lidí utrpělo zdravotně. Důsledky války směřovaly k rozkladu koloniálních impérií. V mnohých zemích nadešla dlouhá etapa sovětského vlivu a okupace. (TEJCHMAN, 1991)

2.2 Období Druhé světové války na našem území

Téměř rok před oficiálním vypuknutím Druhé světové války byla dne 30. září 1938 podepsána Mnichovská dohoda. Již 1. října 1938 do podstoupeného sudetoněmeckého území vstupují jednotky wehrmachtu a 4. října se Dr. Edvard Beneš vzdává prezidentského úřadu. Následně je 30. listopadu JUDr. Emil Hácha zvolen prezidentem republiky. Koncem roku 1938 bylo z pohraničí vyhnáno přes 160 000 českých obyvatel. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 11-12)

14. března 1939 Slovenský sněm schvaluje odtržení Slovenska od republiky, v červenci pak vznikl „Slovenský štát“ v čele s ľudovou stranou Josefa Tisa. (TEJCHMAN, 1991, s. 16) 14. – 15. března 1939 pod nátlakem a výhrůžkou bombardování a okamžitého vpádu německých vojsk na území Československa JUDr. Emil Hácha souhlasí, že česká vojska nebudou klást odpor, následuje vstup německých útočných jednotek ze tří směrů. 16. března 1939 vzniká Protektorát Čechy a Morava. V kontextu oficiálního zahájení války, 1. září 1939 jsou deportovány tisíce lidí do koncentračních táborů. 28. října probíhá povstání českého studentstva a postřelení Jana Opletala, který 11. listopadu umírá. Jeho pohřbu se účastní tisíce studentů. Reakcí Němců je uzavření vysokých škol a zatýkání studentů, jenž jsou 17. listopadu deportováni do koncentračních táborů. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 12-16)

V únoru 1940 probíhá rozsáhlé zatýkání a likvidace odbojové skupiny Obrana národa. Rozvíjí se odbojová činnost organizace Petiční výbor Věrní zůstaneme. V červnu 1940 je přebudována Malá pevnost v Terezíně na věznici gestapa. Koncem roku je poražena Francie, obsazeno Dánsko, Norsko, Nizozemsko a Belgie. Státní tajemník H. K. Frank utváří „*memorandum o konečném řešení české otázky*“ (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 19)

V únoru 1941 dochází k zatýkání příslušníků I. ilegálního ústředního vedení KSČ. V květnu probíhají Zásahy proti ilegálnímu vedení sociálně demokratické strany. 1. září 1941 přináší nové nařízení povinného označení všech židovských obyvatel. Omezení, diskriminace a celkové podmínky života se razantně zhoršují. 28. září 1941, den po svém příjezdu, vyhláší Reinhard Heydrich stanné právo. Okamžitě dochází k velkému počtu poprav, které slouží primárně k zastrášení obyvatelstva. 8. října probíhá zatýkání členů a likvidaci České obce sokolské, v listopadu je následně odstraněna česká rozhlasová společnost. 4. prosince dochází k prvnímu převozu do židovského ghetta v Terezíně, které slouží jako „*přestupní stanice*“. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 23) Do konce roku 1941 R. Heydrich nechal zatknout přibližně 10 000 osob a 404 z nich bylo popraveno. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 19-23)

Koncem ledna 1942 je zrušeno stanné právo. 27. května byl uskutečněn atentát na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha příslušníky československé zahraniční armády: Josefem Gabčíkem a Janem Kubišem. Stanné právo bylo okamžitě obnoveno. 4. června R. Heydrich podléhá svému zranění. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 23-25) Nastala silná represe a tah proti odboji. Obrana národa byla zlikvidována a ilegální KSČ opětovně ztratila ústřední výbor. (TEJCHMAN, 1991, s. 19) Odplatou za atentát a zastrášením českého lidu bylo vyvraždění a vypálení obce Lidice dne 10. června 1942 (viz kapitola 4.1.1 Lidice).

Podobný osud čekal 24. června 1942 obec Ležáky, kde byla nalezena spojitost s činností výsadkové skupiny a provozem radiostanice Libuše. Zejména pak skupiny Silver A, jež se podílela na zmiňovaném atentátu. V následujících týdnech jsou popraveny desítky dalších lidí. 2. červen je dnem smrti radisy Jiřího Potůčka a popravy čtyř desítek lidí napojených na Silver A. (MAS, 2014) V červenci je stanné právo opět zrušeno. Bylo popraveno 1585 osob. „*Jména obětí stále dokola oznamoval pouliční rozhlas...*“ (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 99) To vše vyvolává opačnou reakci: další výsadky z Velké Británie, rozvoj a vznik nových odbojových a partyzánských skupin. (TEJCHMAN, 1991, s. 20) V září roku 1942 je v Terezínské pevnosti uvězněno téměř 60 000 Židů. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 100)

Situace se proměňuje i na Slovensku a čeští i slovenští vojáci začínají být aktivní v zahraničí. V Jugoslávii se koncem roku 1942 utváří 1. československá brigáda Jana Žižky operující v jugoslávské národně osvobozené armádě. Pozn.: Nemá vztah k brigádě Jana Žižky na Moravě. Počátkem roku 1943 začíná také operovat 1. československý samostatný prapor v SSSR. (TEJCHMAN, 1991, s. 20)

Začátkem února 1943 Německo prohrává Bitvu u Stalingradu a to vyvolá naději obyvatel a proto přitvrzení podmínek v protektorátu. Pozůstali musí platit poplatek za popravu a kremaci svých blízkých. V létě roku 1943 jsou vystěhovány desítky tisíc obyvatel v důsledku budování cvičišť pro jednotky SS. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 100 – 102) 13. července 1943 je vyvražděna obec Český Malín, obec českých imigrantů, která se nacházela na území dnešní Ukrajiny. K této tragédii došlo kvůli nepodloženým informacím o nedávné přítomnosti partyzánských skupin. Část pamětníků a potomků této tragédie žije v obci Nový Malín, nedaleko Šumperku. (MAS, 2014) V noci 31. srpna 1943 je provedena akce skupiny Bílá lvice, odpálení železniční trati a vykolejení vlaku mezi Kojetínem a Moravskou Ostravou. Z knihy *Hlasy z hořících domů: „...na území protektorátu jde o jednu z prvních akcí jednoznačně partyzánským způsobem vedeného boje proti okupantům.“* (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 163) 12. prosince 1943 Dr. Beneš v Moskvě podepisuje „*československou-sovětskou smlouvu o vzájemné pomoci a poválečné spolupráci*“, která měla být zárukou našeho samostatného vývoje po skončení války. (TEJCHMAN, 1991, s. 20) Během roku 1943 v Terezíně hladem a vysílením zahynulo více jak 12 500 osob a na území protektorátu došlo ke zřízení koncentračních táborů určených k práci. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 163)

V noci z 8. na 9. března 1944 je z Terezína do Heydebrecku na popravu převezeno 3800 lidí. Z knihy Hlasy z hořících domů: „*Likvidace tohoto „rodinného tábora“, nazývaného také „český rodinný tábor“, je nejpočetnější hromadnou vraždou našich občanů za celé období okupace a války.*“ (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 165) V dubnu 1944 bylo odhadnuto, že přes 400 000 lidí z protektorátu již bylo odvedeno na práce do říše. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 166-167)

29. srpna propuklo Slovenské národní povstání (SNP), kterého je účastno asi 60 000 slovenských vojáků a 20 000 partyzánů. Vzhledem k postupu fronty se jedná pro Němce o nebezpečný moment. V září dochází k uzávěrám moravsko-slovenské hranice, jejíž překročení je trestáno smrtí. Koncem října je povstání „potlačeno“ a vojáci přechází do hor, aby začali s partyzánským způsobem boje. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 166-167) Od 5. listopadu dochází k hromadným popravám, pomstách na civilistech a vypalování obcí: Kremnička, Německá a Kováčová, Velký Grůň, Klak. (TEJCHMAN, 1991, s. 22)

16. listopadu byla zahájena operace Tetřev, která byla největší protipartyzánskou akcí, jež se na našem území odehrála. Téměř 13 000 nacistů vyráží na tažení severním Valašskem. Akce byla v zásadě neúspěšná, na životech utrpělo 8 partyzánů. Partyzánská činnost naopak nabírá na síle v nedalekých oblastech Vsetínska, Vizovic a směrem k Hranicím na Moravě, kde se pohybují další členové partyzánské skupiny Ušiak-Murzin, původně účastné v bojích na Slovensku. Koncem roku 1944 se zde formují skupiny 1. čs. Partyzánské brigády Jana Žižky přímo pod vedením důstojníka Murzina. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 168-169)

„*Na přelomu let 1944 a 1945 začala sovětská vojska osvobozovat československé území.*“ (TEJCHMAN, 1991, s. 23) S blížící se Rudou armádou se Němci na území protektorátu začínají dostávat do kritické situace. Koncem března 1945 je povoleno okamžité usmrcení civilistů v případě jakékoliv činnosti proti říši. V první polovině dubna probíhají úspěšné odbojové akce na celém území Moravy. 15. dubna se odehrává ostravsko-opavská operace sovětské armády. Němci mají povoleno používat jakékoliv prostředky v kontextu boje proti partyzánům a občanům jim pomáhajícím. (Cílek, Richter a Veverka, 2011, s. 169-171)

Zatímco už proběhly jednání o programu nové československé vlády, jednotky americké armády překračují západní hranice československého území a v Praze začínají finální boje osvobození končící 9. května 1945 vstupem sovětských vojsk na území Prahy (11. května se ještě střelelo), na Valašsku a Olomoucku (Javoříčko a Zákřov) se schyluje k likvidaci obcí a obyvatel, jenž byli nápomocni partyzánskému odboji. (TEJCHMAN, 1991, s. 24-26; Cílek, Richter a Veverka, 2011)

2.3 Partyzáni na Valašsku

Náhled na partyzánské skupiny je dvousměrný. Vzhledem k všeobecné „propagaci“ jejich činů, která se odehrávala do roku 1989, jsou mnohými považováni za „*předvoj sovětského bolševismu*“, jak napsal pan Kment (2017, s. 225), a proto zatracováni. Druzí je považují za hrdiny. Jedna věc je faktem, pomoc partyzánským skupinám i její odmítnutí mohla za války znamenat smrt, a tak ne vždy musela být dobrovolná. (KMENT, 2017, s. 225-226)

V zásadě u nás partyzánský odboj sílil až v roce 1944. Do těchto odbojových řad se přidávali místí, ruští a další civilisté, bývalí vojáci a utečenci. Významnou roli zastávali členové ruských výsadkářů, kteří měli za úkol odboj na území protektorátu organizovat. (KMENT, 2017, s. 235)

2.3.1 1. československá partyzánská brigáda Jana Žižky

Výsadkáři řízení kyjevským štábem partyzánskému hnutí, kteří sehráli stěžejní roli záškodné činnosti na Valašsku, byli sesazeni na konci srpna 1944 jižně od Martina. Velitelem se stal Jan Ušiak a náčelníkem D. B. Murzin. Oddíl narůstal a zúčastnil se bojů SNP, poté na rozkaz štábu partyzánskému hnutí postoupil na Moravu a zde se změnil v 1. čs partyzánskou brigádu Jana Žižky. Na Moravě se účastnili velkých střetů, při kterých umírá velitel Ušiak, Murzin poté přebírá jeho pozici. (CÍLEK, 1990, s. 11-14) Počet partyzánů skupiny Ušiak-Murzin byl odhadován na 1300. Operace Tetřev byla tažením proti nim. (MAS, 2014) Partyzáni posléze začali operovat v měsích organizovaných celcích a provedli stovky úspěšných akcí. (CÍLEK, 1990, s. 14)

2.3.2 Partyzánský oddíl Ploština

Po prosincovém útoku nacistů na Murzinovi muže nedaleko Trnavy, se malá skupina stahuje na Moravu, kde 24. prosince 1944 přespává nedaleko Plošiny, na samotě zvané Na Ryliskách. Od tohoto momentu začínají operovat ve zdejším území a pod vedením Alexandra Kotlarova, později Nikolaje Kostina a Grigorije Slepceva úspěšně provádí nespočet akcí. Zázemím pro ně byla pasekářská osada Ploština a její okolí. Činnost partyzánů velmi sužuje nacistické okupanty, a proto od konce března 1945 začínají přípravy německého odvetného tažení. Ve Vsetíně se shlukují jednotky SS, příslušníci Hlinkovy strany (jednotka „Josef“) a další útočníci. Gestapo ve Zlíně paralelně infiltruje partyzánské skupiny konfidenty. (CÍLEK, 1990, s. 15-17)

2.4 Vypálení valašských obcí

2.4.1 Juříčkův mlýn – 3. dubna 1945

3. dubna 1945 dochází k vypálení mlýna nedaleko obce Leskovec. Toto stavení bylo úkrytem a základnou partyzánů. Mlýn měl vybudovaný bunkr sloužící jako lazaret a celkové zázemím s vysílací stanicí a tiskařským strojem. Jednotky SS v noci, z 2. na 3. dubna, zaútočili na usedlost. Vyhnaly rodinu mlýnáře a vypálili na bunkr. 5 raněných partyzánů opětovalo palbu, přičemž 3 z nich umírají. (Vypálení Juříčkova mlýna, 2019) Byl mezi nimi i Alexandr Kotlarov, velitel Ploštinské skupiny partyzánů. (Přikryl a Tkáč, 1962) Mlýnář Juříček, jeho žena a dvě dcery byli zastřeleni a vhozeni do ohně. Syn zahynul v hořícím bunkru a dva partyzáni přečkali v betonovém potrubí. (Vypálení Juříčkova mlýna, 2019)

2.4.2 Vajíkovi a Vaculíkovi paseky – 16. dubna 1945

Na odlehlých pasekách byli napadeni a zavražděni tři lidé a vypáleny dva domy. (Prlovská tragédie, 2019)

2.4.3 Ploština – 19. dubna 1945

Mezi partyzánské skupiny se dostali 2 konfidenti z řad českých občanů: František Machů z Újezda a Oldřich Baťa ze Zlína. Vstupují do partyzánské skupiny Ploština, kterou po pár týdnech, jedné noci dubnové noci opouští a předávají informaci gestapu. (RŮČKA, 2016) Následuje, dne 19. dubna 1945, výprava přibližně 200 mužů (číslo se různí podle zdrojů 200 – 500) složených z jednotek SS velitele Skorzenyho, ochranné policie a Hlinkových gard, která začíná vraždit již cestou na Ploštinu. (MAS, 2014) V dopoledních hodinách zabili prvního muže u Bratřejova, následně jsou kolem jedné hodiny zastřeleni tři lidé, členové rodiny brusiče Rangla z Těšova, kteří pobývali v obytném voze v Újezdě. Útočníci se stahují k Ploštině ze třech stran, směrem od obcí Tichov, Pozdětchov a Vysoké pole. Po cestě zastavují a vraždí dalšího muže Na Ryliskách, zde jsou také zapálena dvě stavení. Poté už se přesouvají k Ploštině, kterou partyzáni opustili (není zcela zřejmé, zda mohli zasáhnout, nebo proč tak neučinili). Místní obyvatelé i ostatní občané z okolních obcí, kteří sem byli dovléčeni při postupu Němců, přítomnost partyzánů neprozradili. Konfidenti Macha a Baťu však označují domy i osoby, jež se s partyzány znaly. Lidé jsou zastřeleni nebo vehnání do hořících domů. V domě Josefa Častulíka umírá 6 lidí a ve stavení Josefa Zichy dalších 10 osob. Jan Machů z Vysokého pole byl jediným, komu se podařilo z jednoho z hořících domů uniknout. Dne 19. dubna 1945 bylo zabito celkem 24 osob z toho: 9 z Drnovic, 7 z Vysokého pole, 2 z Pozdětchova, 5 z Tichova, 1 z Lačnova a 3 z Těšova. (RŮČKA, 2016)

Příběh Ploštiny se dostal do obecného povědomí také díky knize: Smrt si říká Engelchen od Ladislava Mňáčka.

Obr. 3 Ploština 1945

2.4.4 Prlov – 23. dubna 1945

O pár dní později, 23. dubna se opakoval podobný scénář v nedaleké partyzánské obci Prlov. Vraždění v Prlově doprovázela nepochopitelná „obřadnost“. Lidé byli zprvu shromážděni v hostinci, kde je konfident a dva maďarští vojáci, nad kterými se prlovští partyzáni smílovali, označili. Tři přítomní partyzáni byli odvedeni a oběšeni u silnice nedaleko obce Bratřejov. Následně jim Němci stříleli do obličejů. 16 občanů, kteří byli označeni udavači, se museli vydat na pochod obcí. Vždy zastavili u domu, kde nacisté vyhlásili jména těch, kdo musí vběhnout do již zapáleného stavení. Doslovně z textu Prlovská tragédie: *„Ti se samozřejmě pokoušeli uprchnout, ale proti byly salvy ze všech typů zbraní, jež dokonaly dílo chorých mozků.“* (2019) Tomáši Ondráškovi mladšímu se podařilo utéct, ale byl o pár dní později objeven ve Vizovicích a zabit. Hospodář Jan Turýn byl přinucen Němcům odvést naloupený dobytek do Vizovic, poté byl zastřelen. Došlo tak k popravě dalších 20 občanů Valašska. (Prlovská tragédie, 2019)

2.4.5 Vařákovy paseky – 2. května 1945

Posledním místem, které postihlo nacistické řádění na Valašsku, byly Vařákovy paseky. Bývalá osada katastrálně náležící pod obec Lačnov (Josef Valčík, jeden z členů výsadku Silver A v Lačnově strávil své mládí). Situaci na Vařákových pasekách byla odlišná. Sovětská armáda již posupovala přes Beskydy a nacisté se stahovali do místních kopců, utvářeli pozorovatelny a „vysílací stanoviště“. Jedno takové na Vařákových pasekách zlikvidovali partyzáni a zabili při tom německého vojáka, tři další však nechali uprchnout. Reakce nacistů byla rychlá, a ještě ten večer vypálili osm stavení a odvedli obyvatele. Čtyři z nich byli následujícího dne popraveni v Hošťálkově. (MAS, 2014)

Na 4. května 1945 byl plánován útok a likvidace obcí: Loučka, Újezd, Vysoké pole, Drnovice, Tichov. (Přikryl a Tkáč, 1962) Naštěstí 2. května již do oblasti vstupovala rumunská a ruská vojska a 3. května 1945 došlo k ukončení bojů. (RŮČKA, 2016)

3 PAMÁTNÍK, MONUMENT A PIETNÍ MÍSTA

Tato kapitola se věnuje reflektování a připomínání otázek lidské tragédie. Zejména pak historickému vývoji monumentů a památníků až k současné době. Je popisem změny vnímání těchto objektů, prostor a krajinných celků. V závěru prezentuje několik soudobých výtvarných přístupů k pietě.

3.1 Způsoby reflektování a připomínání otázek lidské tragédie

Připomínka lidské tragédie a její formy vyvolávají v „divákovy“ rozličné pocity a reakce: od úděsu, roztřesení, šoku, bolesti, prázdnoty, soucitu, pochopení, po rozmyšlení a uvědomění. Mohou být hmotné, nehmotné, ryze faktografické a informační, nebo třeba pohoršující. Mnohdy jde o průnik sdělování faktu, ponaučení a vyjádření poklony. Může existovat dilema, komu je památník vlastně určen; zdali pozůstalým, padlým, budoucím generacím, nebo jestli je pouze symbolem moci a zrcadlem aktuálního systému.

Následující výčet možných cest a variant je stručným abstrahováním způsobů reflektování otázek holokaustu, katastrof, lidské krutosti, válečných osudů, terorů, vražedných aktů nebo přírodních katastrof.

- Monument
- Památník
- Socha
 - Figurální – narativní
 - Abstraktní – objekt / objekt + text / krajina + objekt
- Pamětní deska
- Pamětní kříž
- Exponovaná / zpřístupněná místa tragédie
 - Pietní
 - Důkaz doby (např. koncentrační tábor)
- Muzeum - komplexní sdělní informace / prožitek
- Hrob / hřbitov / jména
- Pietní události / společné uctění padlých
- Malba / kresba
- Literatura
- Hudba
- Film
- Výstava / dočasné výstava
- Výtvarné a multimediálními reflexe (zejména ve veřejném prostoru)
 - Instalace
 - Události jiné formy
- Mediální a komunikační kanály

3.2 Památník a jeho význam

„Památník obvykle připomíná minulost a někdy i tak, že ji zobrazením navrací do přítomnosti. Je to přesmyknutí v čase, které popírá to, co je na něm nejnápadnějšího, to jest právě jeho uplývání.“ Slovy Miroslava Petříčka z textu Památník jako apel k přítomnosti. (PETŘÍČEK, 2007)

Lidé vždy potřebovali něco trvalého a hmatatelného, aby si uvědomovali ztrátu. Jisté fyzické propojení objektu a události. Vytvoření hmotné kontinuity mezi vzpomínkou, mezi historií a současností. (SHEN, 2018)

Nicméně úhel pohledu, jak jsou jednotlivé památníky nazírány, jak jsou chápány a prožívány se vyvíjí v závislosti na čase, který uplynul od připomínané tragédie (události). Postavení a odhalení památníku je vždy velmi emotivní a mnohdy nahlíženo se začnou kritikou. Postupem času, ztrátou přímé spojitosti s událostí a generačním odstupem, se památníky mnohdy stávají spíše turistickou atrakcí, či pouhým objektem ve veřejném prostoru. Časem vzniká „prostor“ pro rozličné a individuální interpretace historie. A poté jsou jen pro málokoho místy bolestného procítění a připomenutí tragédií. (SHEN, 2018)

Památníky, respektive monumenty nás doprovází dlouhou historií. Náhled a chápání těchto objektů a míst se začal zejména v minulém století výrazně proměňovat a hodnota posouvat. Změna od konkrétnosti k abstrakci, od velkolepé honosnosti a slávy k sebereflexi a přemýšlení. (NG, 2018)

Uvažujeme-li památník jako specifický typ architektury je unikátní ve smyslu, že jeho účelem není poskytování úkrytu, ale spíše pocitu připomínky a zamyšlení. Cílem památníku je mnohdy „utišit bolest současnosti“ a zejména sdělit, že bolest a ztráta nebyla marná, že je sdělena dál a ponaučení přežije v paměti a čase. (SHEN, 2018)

3.3 Vývoj památníku

3.3.1 Období do poloviny 19. století

Válečný památník je formou existující odedávna, v naší kultuře doložitelnou minimálně z dob starověku. Války a vítězství byly oslavovány a činy „zvěčňovány“. Příkladem mohou být vítězné oblouky a sloupy (Titův oblouk v Římě). Sdělnost monumentů nebyla o oběti, nebo hrdinství vojáka jako jednotlivce, ale o vítězství a slávě císaře a říše. (NG, 2018)

Pro větší část historie tento přístup přetrval. Příkladem z pozdějších dějin mohou být Napoleonské války a jejich „stopy“, jako je Vítězný oblouk v Paříži z počátku 19. století, nebo Wellingtonův oblouk v Londýně ze stejného období. (NG, 2018)

Obr. 4 Vítězný oblouk v Paříži

3.3.2 Druhá polovina 19. Století – 1945

Změna v pojetí památníku (monumentu) se poprvé projevila ve druhé polovině 19. století. Ukázkou může být Rodinova sousoší *Občané z Calais* z roku 1884. Toto sousoší znázorňuje typ „běžného člověka“, respektive šest postav seskupených vedle sebe. Šest občanů, kteří obětovali své životy pro ukončení okupace města Angličany za Stoleté války. Sochy jsou v reálné velikosti, všechny znázorněné figury mají stejný význam a působí zuboženě, rozhodně ne heroicky, jak tomu bylo do té doby. Odlišnost památníku od všech dosavadních je v tom, že nezdůrazňuje ušlechtilost a „velikost okamžiku“ rozhodnutí obětovat se. (KIMMELMAN, 2002) Postupná změna v pojetí památníků nastává rovněž v Americe v kontextu Civilní války a následně První světové války. Snahou je rozpoznat a zachovat památku každé oběti. Historik S. K. Inglis to přisuzuje faktu, že se již nejednalo o brannou povinnost, ale vojáky dobrovolné, tudíž čin patriotismu. Památník tak v těchto místech proměňuje svůj charakter. Přičemž motiv obětního kříže a vítězné sloupy se pomalu vytrácejí až po První světové válce. (NG, 2018)

O několik desetiletí později, v roce 1938, Constantin Brancusi dokončil památník vojákům, jenž bránili Rumunské město Targu Jiu proti Němcům za První světové války. Tento památník byl již čistě abstraktní a stal se tak památníkem ryze moderního typu. Je to soustava tří soch rozmístěných na ose ve značném rozestupu. Koncept soch pojmenovaných jako: „Nekonečný sloup“ (votivní), „Tabule ticha“ (kruhový stůl se stoličkami ve tvaru přesýpacích hodin) a „Brána polibku“ (kamenný portál), tak mají krajínotvorný charakter. Tento koncept nese myšlenku, že památník nemusí být nutně explicitní ve svém vyjádření. (KIMMELMAN, 2002)

3.3.3 Památník po Druhé světové válce

Památníky po Druhé světové válce se postupně začali stávat spíše ne-monumentálními. Spíše zdůrazňující prostory mluvící o ztrátě než vítězství. Došlo k posunu k abstrakci a památník začal pracovat s krajinou, prostorem a přírodními prvky. Postupně přestával být samostatným objektem. (KIMMELMAN, 2002) Příkladem je třeba Památník míru v Hirošimě od architekta Kenzo Tange z roku 1955. (FRACALOSSO, 2011)

Byl zde utvořen celý „parkový“ komplex obsahující monumenty / sochy, vodní plochu, muzeum, dotvořené torzo zničené stavby jako památník samotný a další prvky. Je tedy jak otevřeným prostorem, tak zároveň pietním územím a působivou připomínkou tragédie. (KIMMELMAN, 2002)

Byl zahájen postupný přerod ke spirituálnímu významu, introspekci a vlastní reflexi podněcené památníkem nebo přímo místem tragédie, který se však plně dostal ke slovu až o desítky let později. (NG, 2018)

Obr. 5 Památník míru v Hirošimě

Totalitní monument

Nelze opomenout periodu sovětských monumentů a obecně objektů a symbolů propagujících totalitní režimy. (KIMMELMAN, 2002) Ukázkou je právě monument na Ploštině, kdy politický obsah deformoval původní záměr autora a vznikly tak robustní betonové pilíře na půdorysné podstavě pěticípé hvězdy. (Vlastní analýza lokality) Stejně tak, jako obrovská škála monumentů až fascinujících rozměrů v balkánských a dalších postkomunistických státech.

Protiklad monumentu v umění – druhá polovina 20. století

V jisté perspektivě jsou protikladem totalitních (sovětských) monumentů Pop artové sochy z 60. a 70. let od Claes Oldenburga. Zejména pak jeho socha, někdy označována za „*anti-monumen*“ (KIMMELMAN, 2002) pojmenovaná "Lipstick (Ascending) on Caterpillar Tracks". V návaznosti na Claese Oldenburga se v 80. letech v Německu objevuje antifašistický památník v Hamburgu ve formě vysokého kovového kvádru, na něj bylo povoleno a umožněno psát, od umělců Jochen a Esther Gerz. Stal se rezonující plochou plnou názorů společnosti a graffiti. Ze svého místa byl v 1993 odstraněn. (KIMMELMAN, 2002)

Obr. 6 Claes Oldenburg - Lipstick

3.3.4 Současná podoba památníku

Přibližujeme-li se k současné době, koncept spíše „minimalistického“ vzezření, práce s krajinou a prostorem jako celkem nachází své místo. Myšlenky nepřímé sdělnosti, spirituality, abstrakce, emoční asociativnosti a posunu přemýšlení na diváka (sebereflexe v kontextu emočního vjemu památníku / tragédií) jsou chápány jako forma přetrvávající.

Postupně se podstatou stává abstraktní symbolismus a volná interpretace. (NG, 2018) V tomto kontextu byl stěžejní památník Válečných veteránů z Vietnamu od autorky Maya Lin ve Washingtonu DC., zrealizovaný v 80. letech, který pracuje s jednoduchým vizuálním jazykem, působivostí materiálu, jeho plochy, hmoty a usazením v terénu. (GINTOFF, 2018) Do leštěných kamenných stěn, které jsou zařezány do krajiny, jsou vyryta jména téměř 60 000 padlých a pohřešovaných vojáků. Při čtení těchto jmen se můžete spatřit v odrazu povrchu stěn. Ve své podstatě dochází k prolnutí vizuálního jazyku minimalismu a post minimalismu (např. Richard Serra) s kontextem válečné tragédie a krajiny. (KIMMELMAN, 2002)

Následný vývoj monumentů se stále více ubírá směrem abstrakce, formování krajiny, tichého ohromení prázdnotou a individuální percepcí. Příkladem je plocha s více než dvěma tisíci sedmi sty betonovými bloky o různé výšce – Památník holokaustu v Berlíně od Petera Eisenmana z počátku nového milénia (SHEN, 2018), památník holokaustu ve Vídni od Rachel Whiteread (KIMMELMAN, 2002), Národní památník a muzeum 11. září v New Yorku (Tribute in Light, 2018) Stejně rysy nese i muzeum a památník zemětřesení v Číně z roku 2013. (STEVENS, 2016)

Obr. 7 Eisenman - Památník holokaustu v Berlíně

3.4 Soudobá výtvarnost ve vztahu k tragédii

Mimo veškeré doposud zmíněné způsoby reflexe tragédie se nacházejí některé činy a díla zcela výtvarná. Je zde možné zařadit mnohé formy, které doplňují a podporují působivost muzeí a památníků. Interaktivita muzejních expozicí, projekce, instalace a práce se světlem.

Velmi působivou ukázkou je světelná instalace „Tribute in Light“ (Hold ve světle). Která se každoročně 11. září rozzáří mezi mrakodrapy New Yorku na počet zavražděných a jako symbol nezlomnosti města. Jedná se 88 xenonových lamp o výkonu 7000 wattů / kus sestavených do symbolické pozice bývalého Světového obchodního centra. Světelné kužely jsou viditelné v okruhu 100 km od Manhattanu, projekt je výsledkem kooperace týmu umělců. (Tribute in Light, 2018)

Umělecká aktivita a intervence ve veřejném prostoru mají nepřehledné množství podob, které v kontextu tragédií mohou být dechberoucí, šokující, nebo pohoršující. Příkladem tohoto typu se může jevit práce koncepční umělkyně z Mexika Teresy Margolles. Dílo z roku 2009 v originálu pojmenované „Bandera 1“ (Vlajka číslo 1) je ryze uměleckým památníkem zavražděných civilistů. Svým projektem se rozhodla uctít civilisty zavražděné při konfliktech drogového obchodu v severním Mexiku. Vlajka číslo 1 je kus látky nasáklý krví, zeminou a dalšími substancemi z míst nedalekých severní hranici Mexika, kde se odehrály vraždy. Tato látka byla poté vyvěšena na žerd'. Autorka následně rozvinula tento koncept v rámci Benátského Bienále v roce 2009, kdy nechala pozůstalé padlých vytrít podlahu prázdných místností (Pozn.: naředěnou) krví. Podlahy tak zůstaly po dobu šesti měsíců a každý kdo vešel, mohl cítit pach krve, přítomnost smrti. (ROCA, 2012)

Dalším přístupem je projekt šířený po internetu a médiích. Jedná se o projekt Yolocaust, z roku 2017, který zdůraznil fotografie nalezené na sociálních sítích, jež lidé pořídili u, před a na Památníku holokaustu v Berlíně od Petera Eisenmana. Webovou stránku <http://yolocaust.de>, která uveřejnění projektu doprovázela, navštívili během prvního týdne 2,5 milionu lidí. Tento projekt vyvolal reakce světových médií a jeho zpráva byla pochopena i samotnými aktéry a tvůrci fotografií, kteří se veřejně omluvili. Projekt Yolocaust svou myšlenkou poukázání na sociální fenomén přivedl širokou veřejnost k zamyšlení nad úctou k památce a uvědomění vlastního chování. (SHAPIRA, 2017)

4 REŠERŠE A ROZBOR PŘÍKLADŮ – PAMÁTNÍKY, MONUMENTY, MUZEA

Tato část práce popisuje a analyzuje vybrané příklady realizací v České republice a ve světě. Realizací územních celků, prostorů, staveb, soch a umění, které jsou spjaty s lidskou tragédií, pietou a snahou zachovat a zprostředkovat informace a emoce návštěvníkům, tak abychom nezapomněli, tak abychom se ponaučili. Některá místa vzdávají poklonu (hrdinství), některá místa připomínají, některá jsou tichými svědky hrůzností lidských osudů. Ať už tyto osudy byly způsobeny neomluvitelným jednáním lidí k sobě samým nebo například přírodními katastrofami, místa vytvořená na jejich připomínání mnohdy vykazují podobné rysy a atmosféru. Vnímání těchto míst, objektů a témat je velmi subjektivní.

4.1 Realizace v České republice

Pro bližší charakteristiku byly vybrány tři realizace u nás, které vykazují velmi specifické, nebo naopak v celku obecné rysy. Lidice jako místo tragédie samotné s emočně působivým, kultivovaným a komplexním zpracováním. Památník obětem komunismu v Liberci, jako ukázkou novodobého památníku, který má přesah v úpravě svého okolí a jednoduchou, avšak ve smyslu sdělnosti velmi elegantní formu. Třetím je Pomník obětem komunismu v Praze, který je přes svou „mladost“ ukázkou koncepčně klasického pomníku, sochy.

4.1.1 Lidice

Lidice byla a opět je malá obec nedaleko Prahy, která byla 10. června 1942 doslovně srovnána se zemí. Podnětem k tomuto činu nacistů byl atentát na Reinharda Heydricha dne 27. května 1942 a jeho nepodložená spojitost s některými z obyvatel Lidic. Jednalo se o brutální akt zavraždění českého lidu. Tragédie, kdy bylo 173 mužů na místě zastřeleno, ženy odvezeny do koncentračních táborů a děti převážně zplynovány nebo poněmčeny. (Historie obce Lidice, 2015) Likvidace obce byla natolik extrémní, že nacisté i vykořenily stromy, jež zde rostly. Z Lidic zůstala jen holá pláň. (Muzejní expozice, návštěva dne 17. února 2019)

Koncem 40. let byla zahájena výstavba nové obce ve vzdálenosti několika stovek metrů od místa tragédie. První poválečnou architektonickou soutěží byl utvořen koncept nové obce 150 domů se specifickým plánem zástavby. (Obec Lidice, 2018) Byly postaveny domy pro matky a děti, které tragédii přežily. Místo původní obce bylo zachováno prázdné. Došlo k utvoření hrobu lidických mužů, založení památníku a muzea. V roce 1955 byl otevřen sad míru a přátelství, tvořen tisíci keři růží. Příběh Lidic vyvolal celosvětově velkou vlnu solidarity. Pietní území původní obce bylo časem doplněno o sochy a další objekty připomínky tragédie. (Historie obce Lidice, 2015)

Celý památník, pieta a připomínka je zde složena z více prvků. Nad prázdným pietním územím, které dnes působí až parkovým charakterem, (Obec Lidice, 2018) je postaven Gloriet s rozlehlým zpevněným předprostorem a výhledem a místo původní obce. Po stranách se nachází multimediální muzeum, vzdělávací středisko, o výškovou úroveň níže pak další výstavní prostor. Na pietním území se nachází společný hrob mužů, sousoší: Památník dětských obětí války od Marie Uchytlové a základy některých staveb, jako je kostel, škola nebo starý hřbitov. V nových Lidicích je muzeum moderního umění s velmi kvalitní sbírkou a jeden dům z konce 40. let ve své originální podobě. (Památník Lidice, 2015)

Expozice multimediálního, avšak z venku nenápadného muzea, začíná vstupem do kruhové projekční místnosti, kde je možné shlédnout krátký film (sestříhy) historických událostí. Poté se otvírají dveře a návštěvník vstupuje do nevelkého, otevřeného prostoru pravidelného půdorysu. Prostor je rozčleněn značným množstvím příček a návštěvník může být znejistěn, jak se zde pohybovat. Vše je zpracováno ze surového betonu, na nějž probíhá (za každým rohem) projekce se zvukem. Černobílý obraz je betonem utlumen a rozostřen. Zvuk se vzájemně prolíná. Spolu s tlumeným, nepřímým osvětlením a podhledem z černého kovového roštu se „ztraceným“ na černo natřeným stropem vzniká působivé a depresivní prostředí. Je možné spatřit fotografie obětí exponované v řadách, což zdůrazňuje fakt „rozměru“ této tragédie. Velmi silným momentem jsou dětské hlasy předcítající autentické dopisy Lidických dětí, které poslaly před svou smrtí a jež nikdy nedorazily jejich příbuzným. (Vlastní percepce, návštěva dne 17. 2. 2019)

Návštěva muzea a území Lidic je velmi silným zážitkem. Je kombinací faktů, informací a zážitků, které vás „roztřesou“ (muzeum) a velmi klidného krajinného prostředí, jehož důvod prázdnoty je silně sugestivní. (Vlastní percepce, návštěva dne 17. 2. 2019)

Slovy sochařky Marie Uchytlové: *"Všemi jazyky světa mlčí mé sochy, které dělám pro Vaše děti"* (NEŠPOR, 2000)

Obr. 8 Lidice – Pomník dětským obětem války

4.1.2 Památník obětem komunismu – Liberec

Nejedná se pouze o pomník, ale o objekt a parkovou úpravu překračující klasické pojetí typologie pomníku / památníku. Návrh architektů ze studia Sporadical se stal vítězným v roce 2003. K jeho zhotovení došlo o tři roky později a to na jiné než původně plánované lokaci v blízkosti ul. Jablonecké. (GEBRIAN, 2011)

Památník má formu kvádrů a jeho dvě největší plochy (4,5 x 3,7 m) jsou tvořeny částečně transparentními zrcadlovými skly o tloušťce 18 mm, jejichž hmotnost je 2 x 800 kg. Jsou drženy ocelovým rámem, který svým profilem 0,7 m dotváří třetí rozměr kvádrů a je mírně nadnesený nad okolní terén. (GEBRIAN, 2011) Před kvádrem je v dlažbě umístěn zrcadlový text, který je čitelný v odrazu: *"sám v sobě hledej, zda svobodu bráníš, ctiš nebo omezuješ"* (Památník obětem komunismu, 2019) Památník je situován uprostřed parku a součástí jeho řešení bylo vytvoření rozdělujících se chodníků a doplnění celkové kompozice o tři 10 m dlouhé dřevěné lavice. Koncept je podpořen spodním osvětlením okolních stromů. (Památník obětem komunismu, 2019)

„Hlavním motivem je zrcadlení. Tíha rozhodování, kdo je obětí a kdo tyranem, je přenesena na každého, kdo k památníku přijde. Každý je nucen pohlédnout sám sobě do očí. V apelaci na osobní zodpovědnost tkví přesah do současnosti a budoucnosti.“ (Památník obětem komunismu, 2019) Památník tak velmi jednoduchými prostředky znázorňuje významnou myšlenku a není pouze zajímavým optickým a estetickým prvkem v nově upraveném parku. Je přesmyčkou času a hříčkou s pamětí. (PETŘÍČEK, 2007) Není pouhým odkazem či symbolem minulosti, láká kolemjdoucí k zastavení se, přemýšlení a naplňuje tak význam, který by měl památník nést. (GEBRIAN, 2011)

Slovy pana Miroslava Petříčka: „Památník nepřipomíná, nýbrž vyzývá — a intenzita jeho působení spočívá právě v tom, že neoslovuje všechny, nýbrž jednoho každého.“ (2007)

Obr. 9 Liberec - Památník obětem komunismu

4.1.3 Pomník obětem komunismu – Praha

Pomník je umístěn na východním svahu Petřína, v ose na Vítěznou ulici. Jeho autorem je sochař Olbram Zoubek, který pomník vytvořil ve spolupráci s architekty Zdeňkem Hölzlem a Janem Kerelem. Pomník byl odhalen v roce 2002 a je tvořen zužujícím se betonovým schodištěm o 26 stupních, v jehož horní polovině se nachází sedm bronzových soch mužské postavy. Pomník je doprovázen bronzovým pásem a deskami, které nesou a sdělují fakta: „*Oběti komunismu 1948 - 1989: 205 486 odsouzeno - 248 popraveno - 4 500 zemřelo ve věznicích - 327 zahynulo na hranicích - 170 938 občanů emigrovalo.*“ (Pomník obětem komunismu, 2019)

Sochy znázorňují pevně stojící osobu, která se s každou další figurou rozpadá, mizí, je obětí režimu. Tyto na povrchu tepané a patinované figury jsou připomenutím statečnosti a nezlomnosti politických vězňů. (Pomník obětem komunismu, 2019) Slovy autora: „*Vycházel jsem ze slova mukl: muž určený k likvidaci. Nepadá, pořád stojí, postava nemá tendenci se vzdát, zlomit, podrobit, ale stojí, i když je štípaná blesky, ohlodávaná a ničená...*“ (BLAŽEK, 2019)

Vysoké, stylizované, „zničené“ a jakoby sotva ještě stojící figury jsou „protikladnou“ ukázkou ztvárnění **památníku obětem komunismu v Liberci**. Pražský památník je expresivním a narativním vyjádřením. Nebudu-li zvažovat formu figur a jejich estetiku, která má bezpochyby své kvality, je koncepčně „klasickým“ expresivním znázorněním utrpení v předešlé etapě dějin. Památník je sugestivní, může být vnímán emotivně, ale je otázkou, zda podněcuje k přemítání o obdrženém sdělení.

Záměrně uvádím tento příklad ve vztahu k památníku v Liberci, protože tyto koncepty si vzájemně byly konkurenční právě v soutěži na pomník v Městské části Praha 1 v roce 2000. Vítězným vzešel návrh Olbrama Zoubka. Myšlenka zrcadlení se ujala v liberecké soutěži o 3 roky později. (Památník obětem komunismu v Praze u Petřína, 2014)

Díky tomu je možné zvážit výpověď dvou přístupů českých tvůrců ze stejné doby.

Obr. 10 Praha - památník obětem komunismu

4.2 Realizace v zahraničí

4.2.1 Židovské muzeum v Berlíně

Nové Židovské muzeum v Berlíně bylo otevřeno v roce 2001 a postaveno na základě vítězného návrhu architekta Daniela Libeskinda, nazvaného „*Between the lines*“ Mezi liniemi. (The Libeskind Building, 2019) Tento návrh a stavba samotná není pouhým rozšířením původního Židovského muzea. Přáním a cílem tohoto projektu bylo navrácení přítomnosti židovské kultury, která byla vykořeněna během Druhé světové války, zpět do Berlína. (PAVKA, 2010)

Návrh Daniela Libeskinda je snahou o vyjádření pocitů nepřítomnosti, prázdnoty a „vymizení“ židovské kultury. Architektura má v tomto případě narativní význam, skrze utvořený prostor vyvolává pocity a v abstraktní podobě zprostředkovává příběh a dopad holokaustu. (PAVKA, 2010)

Vnější forma budovy působí značně nepřístupným dojmem. (Židovské muzeum Berlín, 2016) Má geometrický půdorys, který vychází z linií (os), směřujících do míst domovů obětí holokaustu a rozkladu tvaru Davidovy hvězdy. Rozložení oken je symbolickým a architektonickým dopsáním symfonie skladatele Arnolda Schönbergera, který byl deportován do koncentračního tábora. (Židovské muzeum v Berlíně, 2019)

Obr. 11 Židovské muzeum v Berlíně

Vnitřní kompozice objektu je strukturována na tři základní osy (koridory), které se vzájemně protínají. První z nich je osa kontinuity, která zprostředkovává historii až po současnost. Další cesta vede do takzvané věže holokaustu, a třetí směřuje do vnějších prostor muzea, do exilu. Rozměry, nepravidelnost, strohost betonu, rozložení oken, přístup světla a uzavřenost některých prostor ovlivňuje vnímání diváka a zprostředkovává pocity z tragédie osudů. (Židovské muzeum Berlín, 2016) Věž holokaustu je vysoký, betonový prostor nepravidelného půdorysu s otevřeným průzorem v horní části, kterým proniká světlo a hluk z okolního prostředí. Zážitek je na stránce Archiweb.cz popisován jako „*krutě depresivní*“ (Židovské muzeum v Berlíně, 2019) nebo Adamem Gebrianem jako „*nepřenosný*“ (Židovské muzeum Berlín, 2016). Zahrada exilu je pravidelným geometrickým prostorem 49 betonových kvádrů, z nichž rostou olivové stromy jako symbol naděje. „Podlaha“ prostoru je nakloněnou rovinou, která při pohybu návštěvníka vyvolává pocit nejistoty a nestability. Dalším významným prvkem muzea je umělecká instalace deseti tisíc kovových tváří od Menashe Kardishmana, které volně leží na podlaze dalšího betonového prostoru muzea. Návštěvníci mohou po tvářích chodit a svým pohybem utvářet akustickou kulisu chladného zvuku narážejícího kovu. Nepravidelnou výškovou úrovní tváří jsou sami vychýleni z rovnovážné chůze. Je tak empiricky sdělena velmi krutá informace. (Židovské muzeum Berlín, 2016)

Podoba této stavby plně následuje její účel. Je ukázkou hranice architektury s „konceptuálním“ uměním (Židovské muzeum v Berlíně, 2019) a bezpochyby naplňuje myšlenky dekonstruktivismu.

Stavba a její prostor vyvolává pocity zmatení, dezorientace a návštěvník si sám skládá příběh kruté historie na základě nedefinovaného směru pohybu v prostorách muzea. Objekt není závislý na výpovědní hodnotě exponátů, je výpovědí sám o sobě.

4.2.2 Památník - The National Memorial for Peace and Justice and The Legacy Museum Montgomery, Alabama, USA

Národní památník míru a spravedlnosti a Muzeum dědictví, je realizací z roku 2018 od MASS Design Group v centru města Montgomery v Alabamě, USA. Historie jižních států USA je velmi silně poznamenána otrokářstvím, brutálním útlakem, segregací domorodých Američanů, rasismem a lynčováním. Byla to místa, kde lidé umírali, protože chtěli být respektováni, jako lidské bytosti. (Oprah visits Alabama memorial for lynching, 2019)

Jistá tenze je stále přítomna i v dnešní společnosti těchto států. Právě otevření diskusí ve společnosti, možný dialog a sdělení faktů, které se odehrály v této oblasti, bylo věnováno velké úsilí. Jak řekl iniciátor tohoto projektu, zakladatel organizace Equal Justice Initiative a právník Bryan Stevenson v rozhovoru pro Democracy Now! (Talking About History Is Way to Liberate America, 2018)

Bylo tak utvořeno nové prostranství o rozloze šesti akrů s památníkem obsahujícím přes 800 monumentů, rozsáhlou plochou zeleně a sochami. Celé území památníku je koncipováno jako časově chronologická cesta historií lynčování až po současnost. (WALSH, 2018)

Při vstupu do území památníku návštěvník prochází kolem naturalistické, kovové sochy, řetězy svázaných, domorodých Američanů od Afrického autora Kwame Akoto-Bamfo. V centrální části prostoru se nachází samotný památník, který je vystaven jako velkolepý, částečně do terénu zapuštěný koridor čtvercového půdorysu. Podlaha koridoru postupně klesá a je nad ní vynesena betonová střešní konstrukce, ze které jsou zavěšeny monumenty (bloky z cortenu). Těchto bloků je přes 800 a do každého z nich jsou vyryta jména zesnulých. Je zde zaznamenáno přes 4000 umučených a zavražděných. (The National Museum for Peace and Justice, 2019b) Je tak možno projít pod obrovskou tíhou materiálu a historie v betonovém koridoru, který je tiše doplněn o texty Dr. Martina Luthera Kinga mladšího a Toni Morrison. (The National Museum for Peace and Justice, 2019a)

Dále jsou ke spatření dvě další sochařská díla v otevřeném prostoru travnatých ploch. Jedno je věnováno odvaze žen, které podporovaly **Bojkot** autobusové dopravy v Montgomery od Dana King. Poslední sochařské dílo zobrazující vzdávající se civilisty „ponořené“ v betonovém kvádru, které znázorňuje současnou policejní násilnost a soudní zaujatost vůči Afroamerické části společnosti od Hank Willis Thomase.

V nedalekém sousedství zároveň je otevřeno Muzeum dědictví (The Legacy Museum) prezentující příběh od otroctví k hromadnému uvěznění. Muzeum se nachází v domě, kde byli otroci, v doslovném překladu „skladování“. (The National Museum for Peace and Justice, 2019a)

Památník je formovaný prostor, který je sám svou koncepcí tou nejsilnější výpovědí. Je prožitkem monumentálního rozměru násilí. Prožitkem tíhy a estetické střidmosti, až surovosti. Sám svou formou, materiály, napsanými slovy a expresivními sochami říká veškerou krutost této historické etapy. Jak řekl iniciátor památníku Bryan Stevenson: „*Cílem je aby návštěvníci opouštěli toto místo se slovy: Už nikdy víc*“ (volný překlad anglického rozhovoru). (A lynching memorial remembers the forgotten, 2018) Dalším záměrem je, aby zmíněných více než 800 bloků z cortenu měly své duplikáty v jednotlivých oblastech, které popisují. (The National Museum for Peace and Justice, 2019b)

Památník a jeho tvůrci dosáhli něčeho velmi významného. Rozpoutali diskuzi v celé zemi. (Talking About History Is Way to Liberate America, 2018)

Obr. 12 Národní památník míru a spravedlnosti

5 LIDSKÉ SRDCE

Tato kapitola se věnuje základům fyziologie lidského srdce a zejména pak způsobům a technologiím monitoringu srdeční činnosti. Základní přehled o těchto faktech se stal esenciálním pro přípravu a realizaci praktické části této diplomové práce. Součástí kapitoly je také zmínka o významovosti srdce jako symbolu.

5.1 Kardiovaskulární systém

Neboli oběhový systém (soustava) zastává funkci rozvodu živin, krevních plynů a hormonů do tkání těla, odvodu produktů vzniklých metabolismem a v neposlední řadě napomáhá udržování tělesné teploty. (Kardiovaskulární systém, 2017) Proces je poháněn a řízen rytmickými a neustávajícími stahy (kontrakcemi) srdce, které zajišťuje neustálé proudění krve v systému. (OBĚHOVÝ SYSTÉM, 2019) Soustava je složena ze srdečně cévního systému, mízní soustavy, sleziny, kostní dřeně a nervového řízení. (KONVIČKOVÁ a VALENTA, 1997)

Oběhová soustava je dále dělitelná na malý srdeční (plicní) oběh, který zprostředkovává okysličení krve a proudění mezi srdcem a plícemi. A velký srdeční (tělní) oběh, který rozvádí krev ze srdce do celého těla. Oba oběhy se vzájemně spojují v srdečních komorách (KONVIČKOVÁ a VALENTA, 1997) a celkový krevní oběh je uzavřen, nedochází k vylévání krve do tělních dutin. (OBĚHOVÝ SYSTÉM, 2019)

5.2 Srdce jako orgán

Srdce je dutý svalový orgán přibližně kuželovitého tvaru, který je umístěn ve středu hrudníku. „Těžiště“ tohoto orgánu je však situováno na levou stranu. (Srdce, 2017) Rozměry srdce jsou přibližně 13,0 x 7,5 x 6,0 cm, jeho velikost by se dala přirovnat zaťaté pěsti svého majitele. (Lidské srdce, 2015) Jeho hmotnost u jedince ve věku mezi 20 až 40 let je přibližně 270 – 300g. (KONVIČKOVÁ a VALENTA, 1997)

Obsahuje svalovou přepážku, která ho dělí na takzvané pravé a levé srdce. Srdce je děleno i horizontálně. Vznikají tak čtyři oddělené části. Pravá a levá síň v horní části a pravá a levá komora v části spodní. Levá síň a komora, stejně tak jako pravá jsou propojeny otvorem obsahující chlopeň. Chlopně zajišťují jednosměrný tok krve ze síní do komor. (KONVIČKOVÁ a VALENTA, 1997) Pravá síň přijímá krev z žilního systému a pravou komorou je pumpována do levé a následně pravé plíce (malý srdeční oběh), levá síň pak přijímá okysličenou krev, která je levou komorou, přes aortu, tepnami distribuována do těla. (OBĚHOVÝ SYSTÉM, 2019)

5.3 Elektrické impulzy srdce

Orgán je mimo jiné tvořen příčně pruhovanou srdeční svalovinou neboli myokardem, který není ovladatelný vůlí. Jeho práce je vyvolávána elektrickou aktivitou, která způsobuje systolické stahy svalů. Nejdříve síní, jejichž stah naplní komory krví a následně komor, které vhání krev do těla. Poté nastává relaxace svalu, diastola. (KOSPERTOVIČOVÁ, 2017) Elektrický systém řídí rytmickou a neustálou práci svalu. Samotné signály jsou utvářeny ve specifických tkáních (uzlech) a vedeny „tzv. *převodním systémem srdce*“ (Lidské srdce, 2015) Cykly stažení a relaxace srdečního svalu můžeme nazvat srdečním úderem. (Srdce, 2017)

5.4 Průběh srdečního cyklu a jeho mechanika

„Srdce lze z hlediska biomechaniky považovat za pohonnou jednotku složenou ze čtyř oddělených jednosměrných čerpadel, zařazených v sérii. Z hlediska zásobování krví tělního a plicního prostoru oběhu považujeme srdce za synchronizované dvojité objemové čerpadlo.“ (KONVIČKOVÁ a VALENTA, 1997)

Hmatatelnost srdečních úderů je způsobena nadzvedáváním srdce a jeho kontaktem (nárazem) na hrudník při srdečním úderu. (Lidské srdce, 2015) Množství přečerpané krve za minutu je u zdravého, dospělého jedince je zhruba 5,5 litru, což se rovná přibližnému celkovému objemu krve v systému. Doba jednoho srdečního cyklu je přibližně 0,7 s. Při průměrném věku 70 let a frekvenci 70 tepů za minutu docházíme k hodnotě cca 200 milionů litrů krve a počtu $2,5 \times 10^9$ srdečních úderů za život. Srdce vyniká velkou flexibilitou a při námaze dokáže navýšit průtok krve o více než jeden řád. (KONVIČKOVÁ a VALENTA, 1997)

Při samotné kontrakci pak dochází k velkým změnám tlaku mezi síněmi a komorami. Tento tlak je rozdílný v pravé a levé části srdce. Přetlak v levé komoře je výrazně vyšší a jeho hodnoty leží v rozsahu 0 -16 kPa, v pravé pak mezi 0 -3 kPa. V obou případech však rozdílnost tlaku zajišťuje otevírání chlopní. (KONVIČKOVÁ a VALENTA, 1997)

5.5 Zvuky srdce – slyšitelná stopa srdeční činnosti

Mimo mechanické, elektrické a biochemické děje je srdeční činnost doprovázena také dějem akustickým. Tato zvuková stopa zjistitelná poslechem je utvořena pohybem chlopní. (KONVIČKOV a VALENTA, 1997) Další zjistitelné zvuky jsou způsobeny průtokem krve, takzvanou hemodynamikou oběhového systému. (Hemodynamika, 2019) Můžeme tedy rozličnými přístroji přímo poslouchat dva základní zvuky spojené se srdeční činností člověka.

5.6 Základní způsoby monitorace lidského srdce

Metody lékařské monitorace umožňují sledovat a analyzovat široké spektrum hodnot a faktorů charakterizujících srdeční činnost a oběhový systém. Monitoraci lze provádět klinickým sledováním pacienta, nebo využitím přístrojů a vyhodnocováním laboratorních výsledků. Samotné vyšetření může být neinvazivní nebo invazivní (porušení kůže pacienta). (KARDIOVASKULÁRNÍ SYSTÉM, 2013) Sledování srdeční činnosti nemusí být pouze za účelem lékařské diagnózy, ale také ze sportovních a tréninkových důvodů.

Tyto důvody a metody poskytují platformu rozličných zařízení, postupů měření, zaznamenávání a zobrazování srdeční činnosti.

5.6.1 Měření tepové frekvence

Tep, puls, neboli BPM (**úderů za minutu**) je číslo ukazující počet stahů srdce za minutu. (NOVÁK, 2010) Tep je pravděpodobně nejčastěji měřenou a sledovanou hodnotou lidského srdce. Tepová frekvence bývá sledována v kontextu fyzických aktivit, analýzou stavu organismu a spánku. Zátěž organismu má taktéž vazbu na spalování kalorií. Právě tyto důvody dělají technologie měření tepu velmi dostupnými.

Prakticky každé sportovní hodinky nebo chytrý náramek vám změří tep. Tyto přístroje měří „pomocí **optického čidla** a odrazu světla od prokrvené kůže.“ (MARVAN, 2017) Spodní částí hodinek (sportovního náramku) je ke kůži přitlačena dioda (nejčastěji zelené barvy), která prosvěcuje kůži a dává senzoru možnost snímat změny barvy kůže na základě průtoku krve, respektive vaší srdeční činnosti a **vyvolané pulzové vlny**. (MARVAN, 2017) Tento princip lze simulovat za pomoci chytrého telefonu a jeho fotoaparátu s bleskem. (MACHYTKA, 2014) Ale existuje i řada dalších pomůcek jako jsou například ušní upínky, (Příslušenství k trenážérům KETTLER, 2016) nebo senzory fungující na jiných principech. Příkladem je pulsní oxymetr snímající saturaci krve kyslíkem (klip na prst). (MELECHOVSKÝ, 2012) Tep je pochopitelně měřitelný přiložením prstů na patřičné body těla a spočítáním úderů za minutu. (HORÁKOVÁ, 2017)

5.6.2 Poslech srdce

Přímý poslech srdečních ozev a plic je často užívanou metodou vyšetření pacientů. Základní pomůckou umožňující poslech srdečního tlukotu a šelestů je **fonendoskop** nazývaný také jako **stetoskop**. Tyto velmi jednoduché přístroje využívají membrány, která je umístěna na kovovém „těle“ přístroje a zesiluje zvuk o specifickém frekvenčním rozsahu. Tento zvuk je veden gumovými hadičkami do ušních trubic s olivkami (kovová sluchátka s měkčeným zakončením). Stetoskopy mohou být vybaveny takzvaným zvonem. Specificky tvarovanou částí s menší membránou pro poslech nízkofrekvenčních zvuků. (PECNÍKOVÁ, 2014, s. 10-12) Moderní fonendoskopy mohou být taktéž elektronické a v napojení na software umožňují přenos, uložení a následnou diagnózu zvuku v počítači. (3M, 2019)

Dříve bylo taktéž využíváno takzvané fonogardiografie: „*Lékařská grafická metoda znamenávající zvukové signály, které vznikají při činnosti srdce.*“ (PECNÍKOVÁ, 2014, s. 11) Tato metoda byla nahrazena echokardiografií (ECHO), (Fonokardiografie, 2019) případně implementována k zařízení elektrokardiografie (EKG). (PECNÍKOVÁ, 2014)

5.6.3 Měření krevního tlaku (TK)

„Hodnota krevního tlaku vyjadřuje, jakou silou je krev vypuzována srdcem do cév celého těla (do krevního oběhu) a zároveň jakou silou působí na cévní stěnu.“ (Pro pacienty, 2019) První naměřená hodnota vyjadřuje systolický a druhá diastolický tlak. (Pro pacienty, 2019)

K měření krevního tlaku se užívají takzvané tonometry neboli tlakoměry. Mohou být mechanické nebo digitální. K měření mechanickým tonometrem je zapotřebí taktéž fonendoskop a dochází k poslechu srdečních ozvů při snižování tlaku v manžetě, hodnotu tlaku zobrazuje manometr. Automatické tlakoměry fungují na stejném principu, pouze využívání kompresoru, ventilu a senzoru. (Tonometry, 2019)

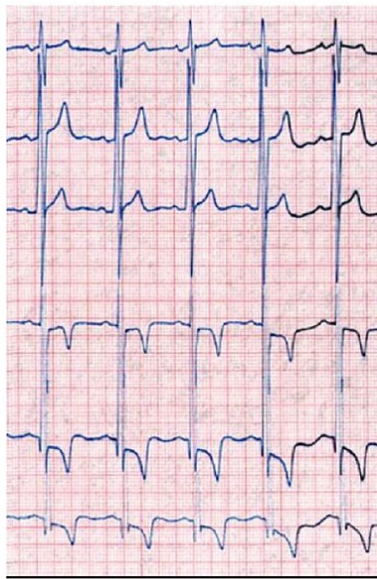
K dlouhodobému měření tlaku, obvykle 24 hod, je používán přístroj zvaný Tlakový Holter. Jde o miniaturní automatický tlakoměr s vnitřní pamětí, který ukládá naměřené hodnoty tlaku a pulsu. (Holter tlakový, 2019)

5.6.4 Elektrokardiografie (EKG)

EKG je standardní metodou monitorace srdce, respektive jeho elektrické aktivity. (POKORNY, 2019) Srdce obsahuje specifické buňky, které vysílají podněty k jeho stahům. Dochází ke stimulaci buněk a pravidelným změnám jejich elektrického napětí. Lidské tělo je výborný vodič a tak lze generovaný proud snímat za pomoci elektrod na jeho povrchu. (EKG, 2019) Výsledkem vyšetření je takzvaný elektrokardiogram (EKG) – grafický výstup (křivka) znázorňující naměřené hodnoty elektrické aktivity srdce. (TEORIE EKG, 2019)

Přístroje EKG jsou velmi rozšířené a dostupné v mnohých ordinacích. (EKG, ©2019) Mohou mít různé rozměry, být dokonce přenosné a jejich princip je dokonce implementován do sportovního vybavení, jako jsou hrudní pásy. (MARVAN, 2017)

Výstupní grafická křivka je pravděpodobně nejčastěji asociovaná vizuální podoba srdeční činnosti.

Obr. 13 EKG

5.6.5 Echokardiografie (ECHO)

Je neinvazivní metodou vyšetření srdce a průtoku krve za pomoci ultrazvuku. (Echokardiografie, 2017) Vysokofrekvenční vlnění prochází tělem a na základě útlumu a času odrazu těchto vln od vnitřních tkání, je za pomoci počítače utvořen standardně černobílý, pohyblivý obraz. (KASPEROVÁ, 2007) Tato metoda je tedy definovatelná samotným významem slova echo = ozvěna. (Pojem echo, 2019)

Existuje větší množství typů echokardiografie, které se liší rozměrností obrazu a množstvím poskytnutých informací. (Echokardiografie, 2017)

5.6.6 Kardiotokograf (KTG / CTG)

Kardiotokografie je ultrazvukové vyšetření srdeční činnosti plodu nenarozeného dítěte a stahů dělohy matky. Snímání obvykle probíhá dvacet nebo více minut a výstupem jsou křivky na monitoru nebo v tištěné podobě. Tepová frekvence nenarozeného dítěte je výrazně vyšší, než u dospělého jedince – 110 až 160 úderů za minutu. (Kardiotokografie, 2019)

KTG umožňuje odposlech „zvuku srdeční činnosti“, respektive svištivého zvuku průtoku krve. Lze je užít i na monitoraci srdeční činnosti dospělého jedince, je však nutná nižší míra tělesného tuku. Stejně jako u dalších vyšetření ultrazvukem je nezbytná aplikace gelu na pokožku pacienta. Přístroj samotný má vícero podob a existuje i v přenosné variantě. (UTB – FHS, testování na vlastní osobě)

5.7 Srdce jako symbol

„Srdce má své důvody, které rozum nezná.“ B. Pascal (HØYSTAD, 2011, s. 13)

Srdce má své jedinečné postavení. Ať už z hlediska společenského, historického, náboženského či jakkoliv metafyzického, jako metafora či výklad skutků láskyplných i nenávistných, velmi citlivých i nesmírně krutých. Je významem všeobjímající. (HØYSTAD, 2011)
„Symbol srdce je v sobě totiž schopen pojmut to podstatné, co činí člověka člověkem v různých kulturách i obdobích.“ (HØYSTAD, 2011, str. 264)

„V první řadě zprostředkovává srdce základní lidské city: lásku, soucit, vášně a utrpení. Funkcí srdce je ozvat se tak, aby to smysly zachytily, je-li člověk a to, co mu poskytuje integritu, narušováno. To vede k tomu, že srdce je chápáno jako bystré a vědoucí, nejen jako symptom a symbol. Etická funkce srdce vysvětluje, proč se z něj stalo sídlo duše a svědomí.“ (HØYSTAD, 2011, str. 264)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ZADÁNÍ – EXPOZICE PLOŠTINA

Originálním zadáním této diplomové práce je návrh vnitřní expozice nově plánovaného muzea na Ploštině. Zadavatelem této práce je Ateliér Prostorové tvorby Fakulty multimediálních komunikací UTB ve Zlíně, pan doc. Ing. arch. Michael Klang, CSc., potažmo Zlínský kraj, náměstek hejtmána pan Josef Zicha. Toto zadání obdržel autor této práce a jeho spolužačka a kolegyně Bc. Bernadett Királyová s požadavkem vypracovat dva samostatné návrhy muzejních prostor.

Úvodní komunikace nad zadáním probíhala s panem náměstkem Zichou, kdy jsme při jednání dne 16. října 2018 obdrželi historické dokumenty, fotografie, podklady předešlých studií z let 2006 a 2010 a v neposlední řadě podklady architektonické studie a další dokumentaci návrhu vypracovaného společností Art Consultancy, s.r.o. a Technico Opava s.r.o. v roce 2017. Koncept zpracování lokality Ploština s návrhem úpravy vnějších prostor, komunikačních cest, rekonstrukcí stávající objektů a návrhem objektu a základního prostoru nového muzea, jehož realizace má být zahájena koncem roku 2019.

V momentě zadávání projektu a týdnech následujících však v důsledku vývoje příprav projektu nebyly s jistotou stanoveny vnitřní rozměry prostoru muzea (plánována bližší nedefinovaná změna parametrů). I přes existující koncepci vnitřního prostoru a jeho základní myšlenky, jako je pohyb návštěvníků, popis pocitu či atmosféry prostoru, požadavku interaktivity a multimediální náplně, nám nebyly předány konkrétní požadavky a limity řešení.

Z důvodů nutného strukturovaného postupu této akademické práce a časového omezení, byl požadavek na práci panem architektem Klangem upraven (**viz. vývoj projektu**).

6.1 Rozbor zadaného projektu

Libreto a studie projektu od Art Consultancy, s.r.o. a Technico Opava s.r.o, které bude realizováno, pojímá lokalitu Ploština jako jeden celek osazený cestami a místy zastavení s postupným sdělením informací.

Má vzniknout pomyslná „*cesta seznámení*“ vedoucí k objektu expozice, který má eliptický tvar a je umístěn částečně pod povrchem svahu, na pozici dnešního amfiteátru s hledištěm. V tomto místě bude sdělena historie do roku 1945, včetně tragédie samotné. Následně je zde zamýšlena „*cesta víry*“ vedoucí skrze nový „*sad piety*“ ke hrobu Anastázie Zichové a kapličky. Poté takzvaná „cesta nového života“ směřující podél obytné zástavby z druhé poloviny 40. let do objektu č. 23. V něm se má nacházet pokračování expozice prezentující dění po roce 1945, ukázka původního interiéru a bydlení na Nové Ploštině, v podkroví pak prostor dočasných výstav. Bude utvořena nová dostavba „stodoly“, které zde originálně stála. Ta má být prostorem různých akcí a naučných programů. Po vystoupení k rekonstruovanému památníku bude mít návštěvník možnost sestoupit „pěšinou přemýšlení“ zpět kolem první expoziční části na parkoviště. (ART Consultancy a TECHNICO Opava, 2017)

Vnitřní prostor nového expozičního objektu je vymezen příčkami, které utváří menší prostory kubického charakteru, jež jsou situovány uvnitř eliptické obvodové stěny. Tyto dílčí vnitřní prostory mají se specifickou atmosférou nést informace jednotlivých etap historie Ploštiny do roku 1945. V závěru návštěvník „vystoupá“ po obvodu stavby a opouští expozici. Objekt má být pojat jako betonová struktura. (ART Consultancy a TECHNICO Opava, 2017)

7 ANALÝZA LOKALITY

Tato kapitola se věnuje bližšímu popisu lokality ploštiny po roce 1945 a jejímu současnému stavu. Obsahuje fotodokumentaci místa a také informace o dění a realizovaných projektech v nedalekém okolí.

7.1 Ploština po roce 1945

Vzápětí po tragédii 22. dubna 1945 se uskutečnil pohřeb padlých v Újezdě. A na Ploštině bylo postaveno symbolických 24 březových křížů. Dne 19. srpna se konala pietní slavnost na Ploštině, které se zúčastnilo několik tisíc lidí. (CHMELA, 2010)

Páter Vladimír Růčka z Újezdu, který za války mnohokrát poskytl pomoc partyzánům a odbojářům, se zasadil o vznik kaple Panny Marie Bolestné na Ploštině (roku 1947), která stojí na místě vypáleného domu Zichových, kde na Ploštině zemřelo nevěstší množství lidí. Koncem roku 1947 byly také dokončeny domy pro pozůstalé, takzvaná Nová Ploština. (CHMELA, 2010)

Po únorovém převratu roku 1948 se začíná deformovat i náhled na Ploštinskou tragédii a z tohoto místa je utvořen symbol odboje, oslavy partyzánů a komunistické ideologie. Ploština je v této etapě místem stranických událostí a z toho důvodu je zde zřízen amfiteátr a roku 1975 postaven památník (Národní kulturní památník Ploština) - ing. arch. Šebek Zelina (CHMELA, 2010; Balcárek, 1975). K památníku je v roce 1985 přidána socha partyzána od Vincence Makovského, posléze odstraněna roku 2008. V 80. letech je v jednom z pěti objektů stojících na Ploštině zřízeno muzeum protifašistického odboje, které je ve své originální podobě v provozu dodnes. (CHMELA, 2010)

7.2 Ploština - současný stav

7.2.1 Prostorové vymezení / poloha

Lokalita Ploština (územní vymezení viz. kapitola 1.3) je svou rozlohou skromným místem. Místní zástavba čítá 4 objekty „Nové Ploštiny“ shodného charakteru a obdélníkového půdorysu, v některých případech s originální dřevěnou stodolou. Jedná se o domy s čísly popisnými 67, 49, 23 a 87 (ve směru západ-východ). Dům číslo 23 je lokací současně existujícího muzea a v před prostoru domu č. 87 je umístěno sousoší. Za asfaltovou cestou vedoucí k Národnímu kulturnímu památníku Ploština (ve správě Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně), který je vzdálen přibližně 245 m jižním směrem, se nachází další objekt obytného charakteru (č. p. 115) s přibližně čtvercovým půdorysem. Objekty se částečně překrývají s původními půdorysy zástavby, těžiště původních nepravidelně rozmístěných stavení však bylo v místech dnešní příjezdové komunikace. Západní okraj zástavby tvoří kaple Panny Marie Bolestné (ve správě Římskokatolické farnosti v Újezdě u Valašských Klobouk), která je situována v klesajícím svahu. Před kaplí je hrob zesnulé Anastázie Zichové. Kaple je ve vzdálenosti přibližně 30 m lemována asfaltovou plochou „parkoviště“ vedoucí směrem na jih k venkovnímu amfiteátru. (ČÚZK, 2019)

Obr. 14 Ploština - lokalita

7.2.2 Jedinečnost podmínek

Ploština je pozoruhodným místem se silnou atmosférou. Je otevřeným návrším krásného krajinného celku a okolní přírody. Vědomí dějinných událostí a téměř neustálá prázdnota tohoto místa s téměř permanentním zvukem poryvu větru navozují silně autentický vjem. V zásadě původní vzezření poválečných staveb, malebnost a prostá elegance kaple s před-
sazeným portikem a drobný hrob v předprostoru kaple. Blízká „hradba“ vzrostlých jehlič-
nanů stínící zchátralé „stopy“ totalitního amfiteátru, jež zeje absolutní prázdnotou a bez-
útěšným stavem. Vrchol kopce je navýšený o 13 m vysoké pilíře betonového památníku
výrazně geometrizovaného tvaru na podstavě pěticípé hvězdy.

Místo svou formou stále vypráví vlastní minulost a v souvislosti vztahu přírodních, klima-
tických a prostorových podmínek tvoří neopakovatelné prostředí.

7.2.3 Fotodokumentace

Obr. 15 Fotodokumentace - Kaple Panny Marie Bolestné na Ploštíně

Obr. 16 Fotodokumentace - Ploština

7.2.4 Pietní událost na Ploštině

Ploština je každoročním místem připomínání tragédie. Každoročně se zde konají dvě rozličné pietní události v blízkosti data tragédie a další připomenutí v letních měsících. (zápis z jednání, archiv autora)

Oficiální pietní událost, letos konaná dne 21. dubna 2019 a tradičně zaštiťovaná obcí Drnovice, je akcí s ryze formálním průběhem. Odehrává se kladení věnců za doprovodu vojenské kapely, proslovy a vyjádření politických představitelů, minuta ticha a salvy z pušek. Tuto událost navštěvují stovky lidí a je doprovázena mediální podporou.

Dalším připomenutím, které je organizováno Římskokatolickou farností z nedalekého Újezdu, je **Mše**, která se již řadu let odehrává s týdenním, nebo větším odstupem od aktu oficiálního, letos konaná dne 12. dubna 2019. Je událostí navštěvovanou primárně místním obyvatelstvem. Účast na mši je v řádech stovek lidí.

Dalším připomenutím je vzpomínková pouť konaná vždy poslední neděli v červnu, letos 30. června 2019. Tradiční pouť je událostí s neformálním průběhem, které se účastní do jednoho tisíce lidí. (pan Můčka - zápis z jednání, archiv autora)

7.3 Dění a realizace v okolí

Nejen Ploština je místem připomínání tragédií. Pietní akty taktéž probíhají v okolních obcích, které byly událostmi konce druhé světové války zasaženy. Připomenutí je pořádáno v Leskovci (Juříčkův mlýn), v obci Prlov a také v Lačnově (Vařákovy paseky). Každoročně se tedy uskuteční celá řada připomínkových akcí doplněných o různý program.

Muzea a místa připomenutí

Na každém ze zmíněných míst se rovněž vyskytuje muzeum nebo jiná stálá připomínka tragédií. Nejvýraznějším z nich je nově realizované muzeum vypálených obcí Vařákovy paseky, které je připomínkou a interpretací bývalých dřevěných usedlostí a místem konání různých akcí.

Pamětní kameny, desky, kříže a hroby jsou odkazy rozmístěné po širokém okolí, které dělají stálou připomínku těchto tragických událostí. Výrazný je pomník v blízkosti kostela v Újezdě (iniciativa pátera Růčky), památník a pamětní desky rozmístěné v Prlově a samotné základy Juříčkova mlýna.

Další fakta

V celém rozsahu mikroregionu jižního Valašska je patrná výrazná práce a investice na údržbu obcí, památek a kvalitu veřejných prostor. Je zjevné, že obce a místní obyvatelé, kteří tvoří řadu spolků, či akčních skupin, dbají na místo, odkud pochází.

Obce jsou zde standardně vybaveny rozhlasem různých technologií od klasických drátových po nové, napojené na digitální systém. Rovněž je aktivně využíváno webového rozhraní nebo dokonce vlastních televizních kanálů. Přítomny a funkční jsou i lokální periodika a samozřejmě obecní desky či vývěsné plochy.

Všechny tyto faktory byly podnětné pro průběh práce a ochota místních obyvatel velmi napomohla realizaci a vzniku výsledného projektu.

8 VÝVOJ PROJEKTU

Tato kapitola se zaměřuje na vývoj myšlenek a postupný vznik společné koncepce, včetně základních principů, které v následující fázi dospěly ve finální koncept realizovaného projektu.

8.1 Prvotní myšlenky

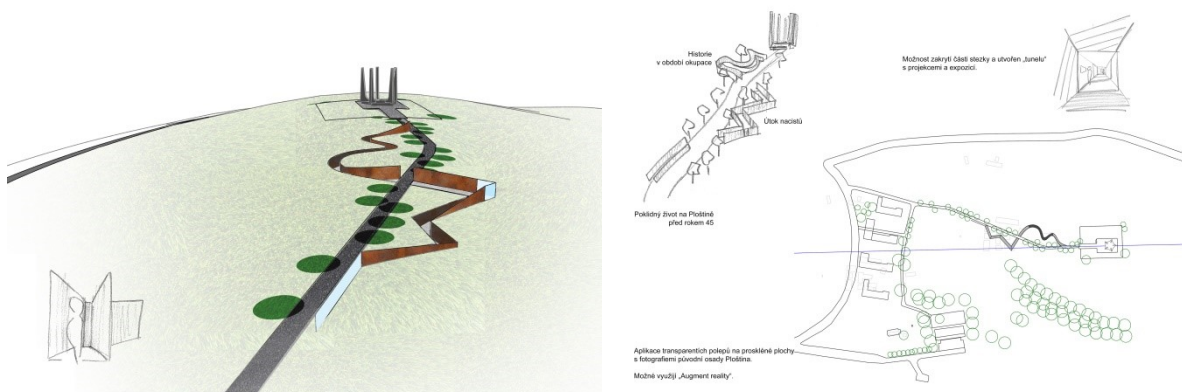
Počáteční fází praktického vývoje projektu bylo hledání přístupu k tématu a zaujetí stanoviska k lokalitě bývalé osady Ploština. Na počátku paralelně s analýzou, návštěvami dané lokace, rešeršemi existujících pietních míst, vznikaly různé náměty.

Prvotní myšlenky autora směřovaly k námětům světelné instalace se čtyřicetivaceti zdroji, které jsou symbolicky „vynesené“ nad památník, zdůrazňující Ploštinu, jako místo samotné. Dalším přístupem byla projekce fotografií a slov do korun stromů a prostoru hlediště amfiteátru.

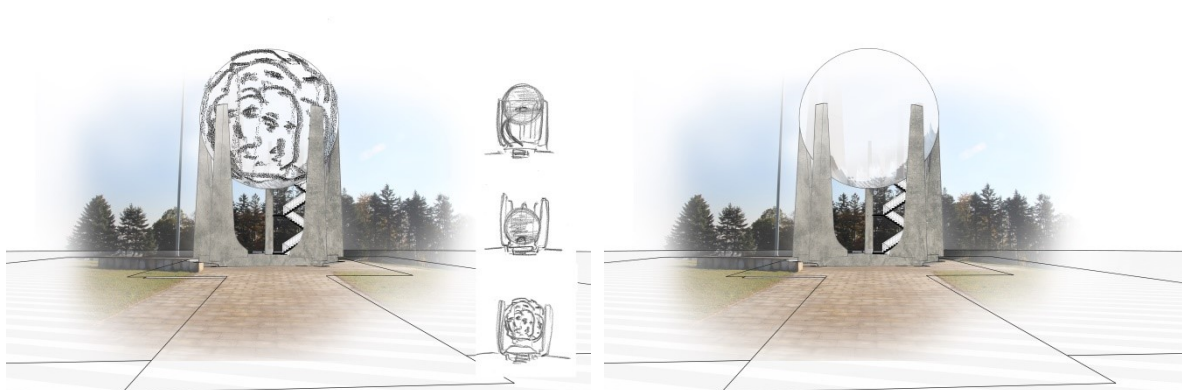
Obr. 17 Vývoj projektu č. 1

Následoval nápad vytvoření vlastní interpretace stezky, jejíž tvar je odrazem sdělované etapy historie Ploštiny, doplněné o interaktivní prvky a „augment realitu“.

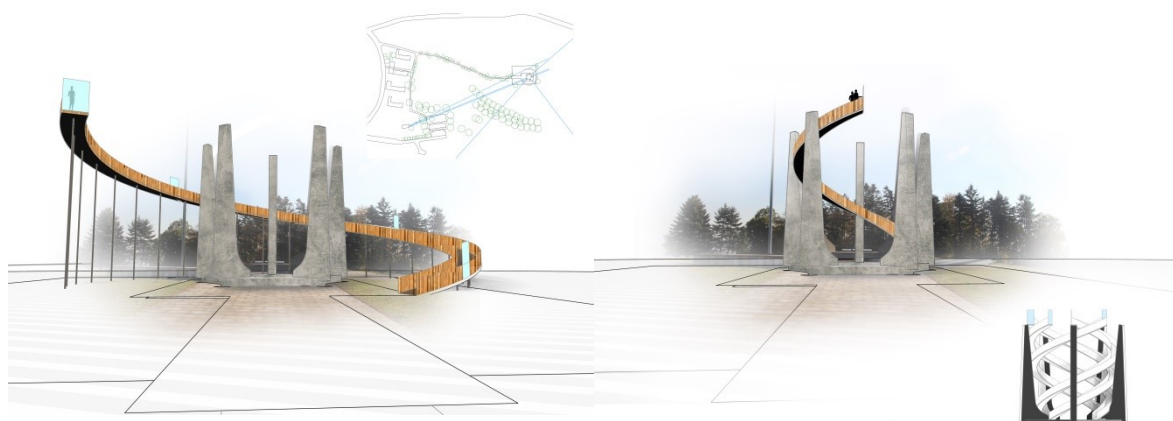
Obr. 18 Vývoj projektu č. 2

V jiném pojetí byla zpracována razantní intervence do autorského díla Národního kulturního památníku Ploština. Kulový objekt s vnitřní sférickou projekcí, který využívá betonových ramen památníku jako nosné konstrukce.

Obr. 19 Vývoj projektu č. 3

Odlíšný přístup k zásahu „do památníku“ nastínil nápad vytvoření vyhlídkové věže. Respektive stezky stoupající a prezentující příběh Ploštiny se zdůrazněním směrů pohledu, odkud postupovaly nacistické jednotky.

Obr. 20 Vývoj projektu č. 4

Stěžejní byla následná snaha pracovat s významovými osami prostoru a „přistoupit k problematice zcela novým stylem“. Vzniká tak prvotní podnět: Pulzování srdce, jako světelný obraz krajiny. Myšlenka „rozsvítit“ Ploštinu a nechat probíhat světelné pulzy rytmu srdce na ose mezi kapličkou Panny Marie Bolestné a památníkem.

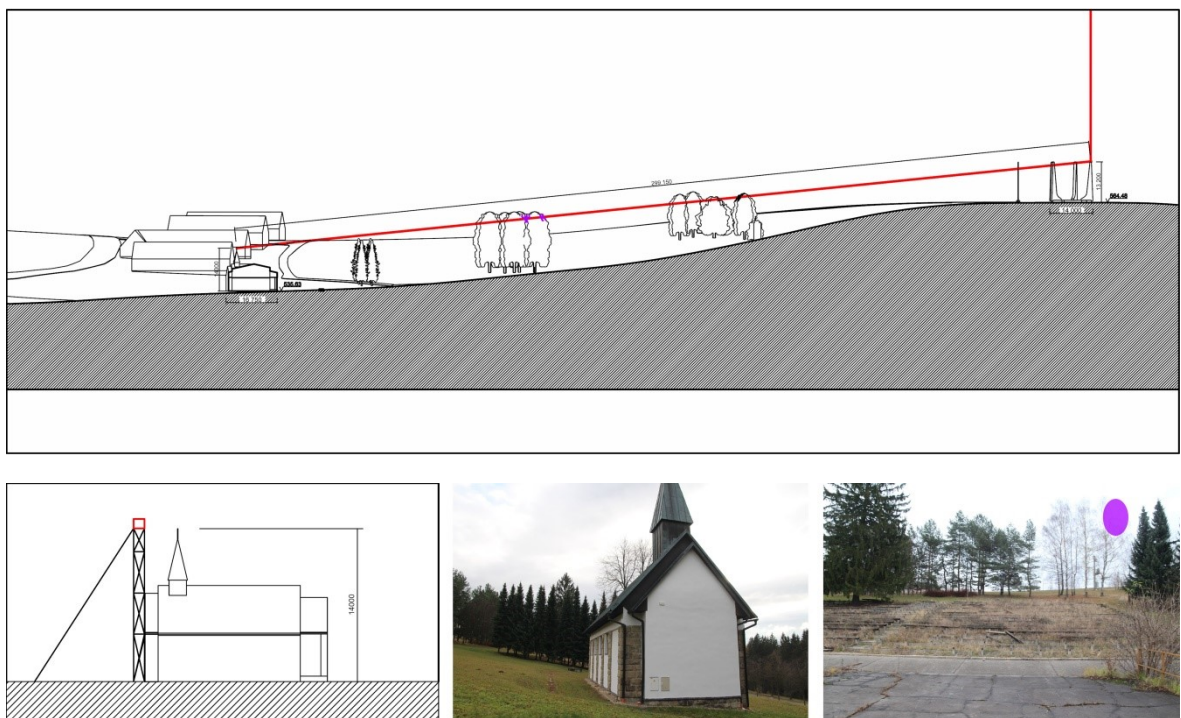

Obr. 21 Vývoj projektu - Pulzování srdce, jako světelný obraz krajiny

Následoval posun a odsouhlasení přístupu vedoucím práce panem architektem Klangem, pojmout téma Ploštinské tragédie zcela výtvarnou cestou, jako formu události či happeningu. Tento posun v přístupu k projektu a snaha zpracovávat dvě odlišné intervence pro totožnou lokalitu, se záměrem stejného data realizace, vedl k postupnému zahájení spolupráce s Bernadett Királyovou.

Následně jsme se začali přiklánět k formě společného dialogu a hledání základního námětu práce, který jsme však každý rozpracovávali svou subjektivní cestou. Cílem bylo vytvořit „funkční“ nosnou myšlenku a odpověď na otázku: Jakou formou komunikovat fakt, že na tomto místě násilně umírali lidé.

Následovalo rozpracování a ověření dosažitelnosti zmiňované myšleny světelné osy, které vyústilo v hledání konkrétního řešení. Zvolenou technologií k bližšímu prozkoumání byl laser. Bezpečnost návštěvníků, charakter terénu a vzrůstu vegetace neúměrně komplikoval dosažitelnost myšlenky. Vysoký výkon laseru zvyšuje pravděpodobnost oslepnutí při přímém pohledu do paprsku a vznícení předmětů v blízkém okolí. Další varianty použití většího množství samostatných světelných zdrojů byly postupně rovněž vyloučeny.

Obr. 22 Vývoj projektu – Ploština - laser

8.2 Společná koncepce – obecné principy

Následně byla zformována série obecných principů, které utvořili základ konceptuální interaktivní instalace a události volně reflektující téma Ploštinské tragédie. Cílem bylo předání informace o tragédii za pomoci moderních technologií. Základní platformou se staly náměty tlukotu lidského srdce, květin a života.

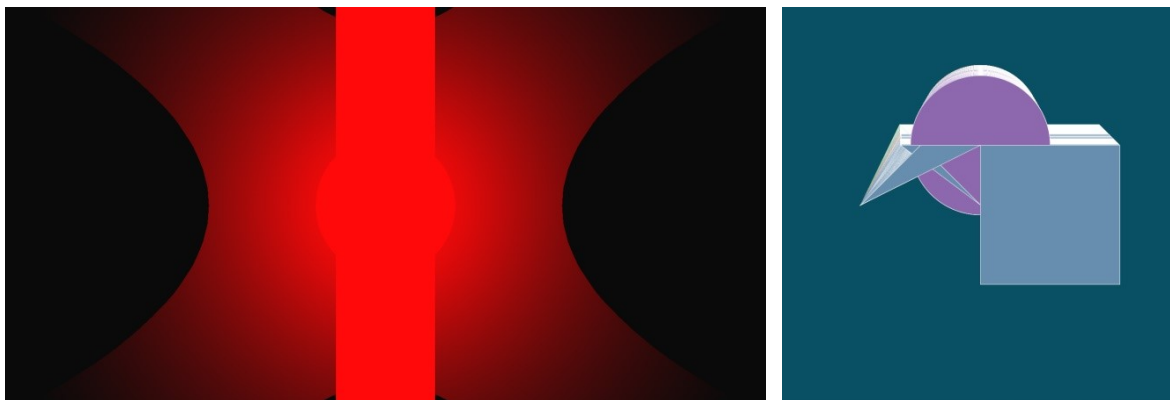
Samotná koncepce byla složena ze čtyř částí. Základ tvořilo **snímání tepu návštěvníků** a vizualizace nasbíraných dat do podoby abstraktních obrazů, to vše v reálném čase. Ukládání a nahrávání generovaných abstraktních snímků na plánovanou **doménu (webovou stránku) události** pro vytvoření budoucího odkazu a možné výstavy. Utvoření instalace **reálných objektů s námětem květu** a jejich světelná interakce na bázi doteku (shodné s tepem). Posledním záměrem bylo oslovit obce Zlínského kraje a využít technologie obecních rozhlasů pro přehrání **tlukotu lidského srdce**. Tento akt uskutečnit v maximálním možném počtu míst v jeden den a ideálně v jeden čas. Docílit tak změny všedního vnímání prostoru obcí a zároveň sdělit zprávu o Ploštině.

Tyto čtyři složky autor této práce a autor druhé práce téhož zadání, Bernadett Kyrályová, použili a vyjádřili ve svém návrhu (scénáři) události. V této fázi bylo cílem také ověření funkčnosti technologie a dosažení snímání lidského tepu a jeho interpretace.

8.2.1 Tlukot srdce – způsob snímání a tvorba obrazu

Pro snímání tepu návštěvníků je užito hardware a software platformy Arduino s napojením na optický senzor tepu. Tento senzor využívá LED diodu pro prosvícení kůže, ideálně prstu, a funguje tak na shodném principu, jako většina sportovních hodinek. (viz. 5.6.1. Měření tepové frekvence) Získaná data jsou v reálném čase zpracována v softwaru zvaném Processing (programovací jazyk na bázi Java), jež umožňuje převod dat do vizuální podoby a dává možnost kreativního přístupu ke kódování.

Záměrem bylo nastavení funkce, kdy po 10 vteřinách kontaktu návštěvníka se senzorem dojde k automatickému uložení obrazu a jeho nahrání na webovou stránku. Každý 19. uložený obraz se stává podkladem pro budoucí výstavu, následný život Ploštiny.

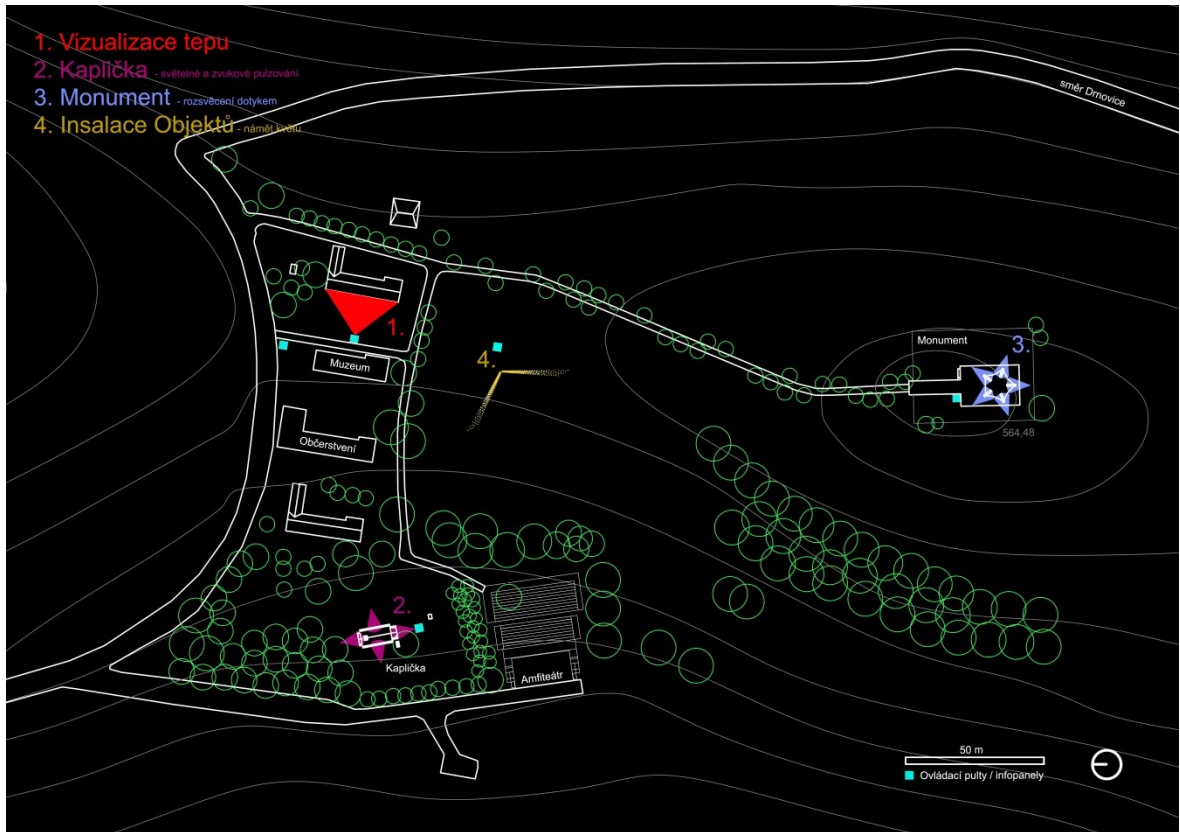
Obr. 23 Generované obrazy

8.2.2 První koncept události na Ploštině

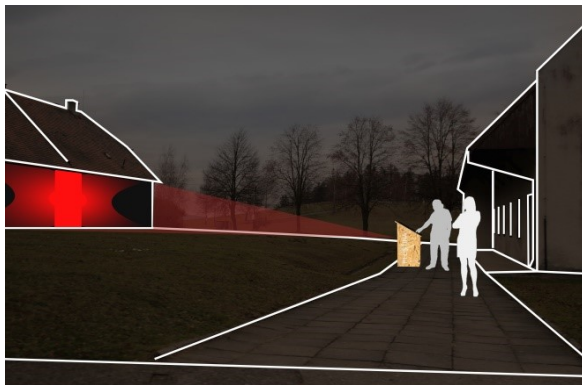
Obecný princip práce s lidským tepem, motivem květu, světél a doteku byl rozpracován do čtyř samostatných prvků, které se rozprostírají po celé lokalitě Ploština a utváří komplexní program události, pracující se světlem, projekcí a zvukem.

1. Vizualizace tepu u muzea (objekt č. 23) doplněná o akustický výstup – interpretovaný tlukot srdce návštěvníka z nasbíraných dat.
2. Světelné pulzování kapličky za využití druhého senzoru tepu.
3. Postupné rozsvěcení pilířů monumentu na základě třetího senzoru, případně tlačítka a přechod barevnosti světél v kruhu.
4. Instalace květin na „výhledovém bodu“ lokality Ploština s možností spatřovat celé dění události.

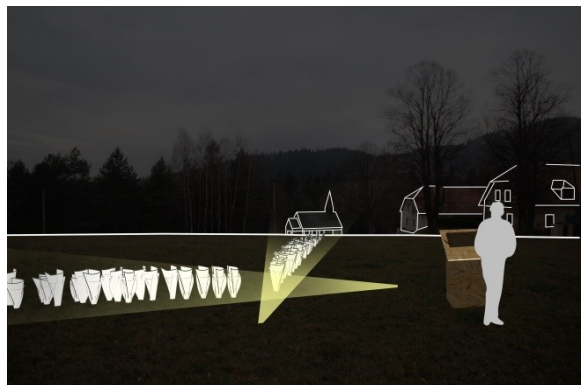
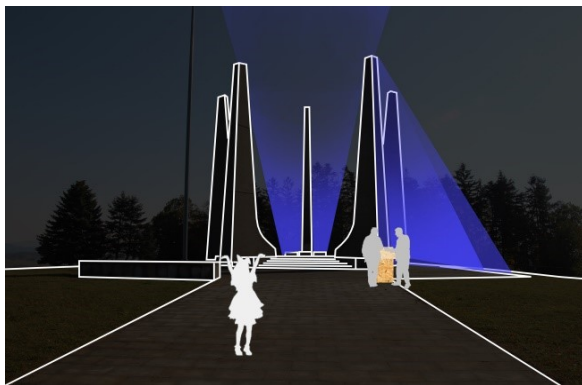
Vše je podpořeno instalací infopanelů / ovládacích pultů, možností návštěvy muzea, občerstvení a pohybem ve volné krajině. Srdce v rozhlasech je v tomto momentě vnímáno jako „podpurná platforma“ oslovení širokého okolí.

Obr. 25 Ploština – půdorysné schéma - událost

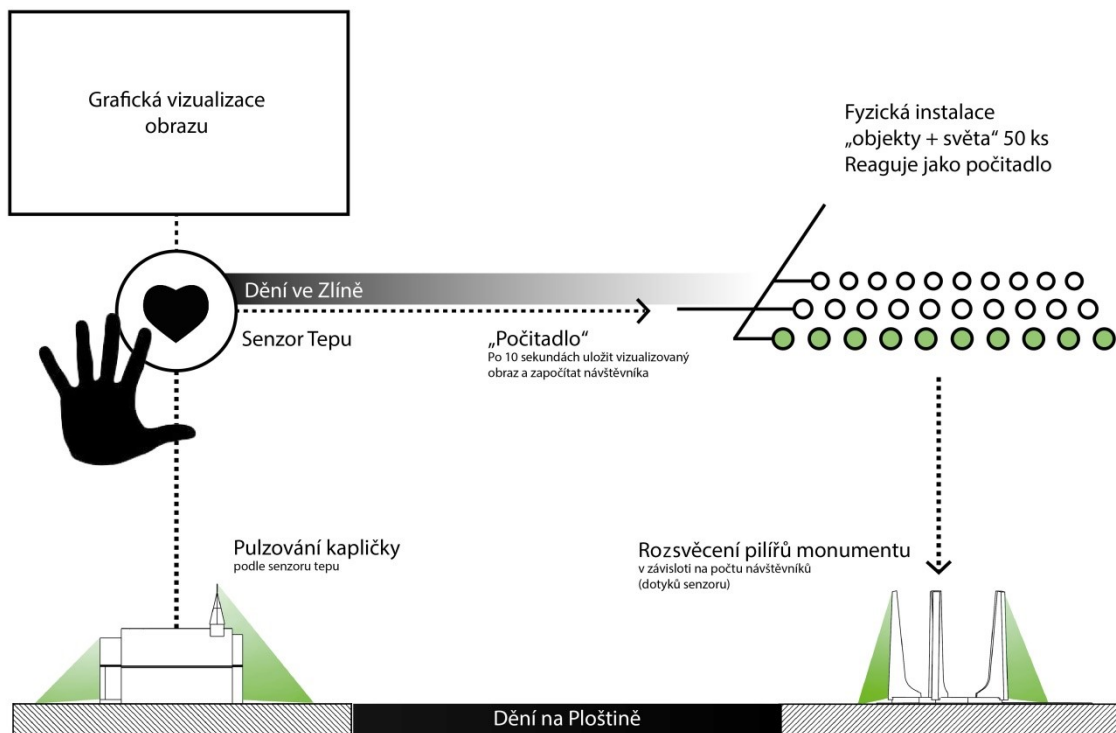
Obr. 24 Vizualizace tepu – Pulzování kapličky

Obr. 26 Monument – Instalace objektů / květů

8.2.3 Instalace Ploština - Zlín

Druhým náhledem uplatnění těchto společných principů bylo vytvoření vzájemné interakce mezi fyzickou instalací ve Zlíně a práci se světli na Ploštině, jako pomyslný „přenos“ života.

Obr. 27 Schéma: Zlín - Ploština

Významnou součástí této úvahy byly objekty ve formě abstraktních květů, jako symbol piety. Hledání jejich přesné formy, materiály a způsobu individuálního rozsvěcení, které reaguje na systém celku, bylo nedílnou součástí postupu. Koncept byl usazen na lokace společenského dění ve Zlíně, platforma 14 – 15 a park Komenského.

Obr. 28 Objekty – abstraktní květy

Dosavadní práce kladla důraz na vizuálně světelnou práci s prostorem, výraznou komplexnost (komplikovanost) a provázanost řady myšlenek. To vedlo k nesnadné srozumitelnosti a přemíře abstraktních prvků, které mohly být vnímány jako geneze, či volná tvorba kombinující fyzické a digitální formy výtvarnosti. Autentičnost prožitku a spojitost s Ploštinou stavěla na myšlence, že divák a jeho srdce je „impulzem“ vzniku nových věcí zahrnutých pod námět Ploštinské tragédie a Ploštiny jako fyzického místa dění.

Zvuk byl v tento moment v pozici podkresu, sugestivní formy doplňující atmosféru zamýšlené situace a také jako forma komunikační v obecních rozhlasech.

Následovalo zjednodušení a vyčlenění prvku konceptu pro finální řešení a realizaci praktické části této (těchto) diplomových prací. Zvolena byla forma, která doposud stála na pozadí zamýšleného řešení. Tlukot srdce, jako zvuk sugestivní, působivý, emotivní a zároveň velmi srozumitelný a “výřechý” v kontextu tématu tragédie. Dlouhou dobu bylo intencí dosáhnout a interpretovat zvuk srdce v reálném čase. Ponechat vysokou míru interakce a při kontaktu se senzorem mít možnost slyšet rytmus svého srdce a připojit se tak k události.

Zvolili jsme však cestu autenticity zvuku srdce a formu rozhlasového vysílání, které je způsobem, jak sdělit informaci více generacím najednou na více místech.

9 REALIZOVANÝ KONCEPT – SCHVÁLENÉ ŘEŠENÍ

Finálním konceptem se stal projekt nazvaný **Srdce v rozhlasech**.

Myšlenkou bylo zaznamenání tlukotu srdcí pamětníků a dosažení tak co nejautentičtější spojitosti s tragickými událostmi. Následné přehrání tohoto zvuku srdcí, společně s krátkou audio zprávou, v jeden čas v obecních rozhlasech, a to zejména v místech nedalekých a spjatých s tragédiemi konce Druhé světové války na Valašsku. Stanoveným (cíle- ným) termínem události bylo výroční datum Ploštinské tragédie, pátek 19. dubna 2019.

Záměrem bylo utvoření netradiční události ve veřejném prostoru s důrazem na udržení povědomí o historických událostech a potenciálem založení nové tradice.

Proces práce rozšířil pomyslný „záběr“ a nevymezil se pouze na téma Ploštinské tragédie. 19. duben 1945 byl sice dnem, kdy při vražedných výpravách na Valašsku zemřelo nejvíce lidí, ale události v okolních obcích, pasekách a místech byly však stejně brutální a tyto činy zasáhly region jako celek. Z toho důvodu došlo k rozšíření pojetí práce, komunikace událostí jako celku. Koncept se nově vztahuje a tematizuje místa poznamenaná útoky nacistických jednotek: Juříčkův Mlýn, Ploština, Prlov a Vařákovy paseky.

9.1 Přípravy realizace projektu

Tato podkapitola praktické části je věnována popisu a rozboru přibližně dvouměsíčního průběhu příprav a finalizace projektu **Srdce v rozhlasech**. Vymezuje základní otázky, které bylo nutné řešit a podrobněji se věnuje oblasti technologií, záznamu tlukotu srdce, zpracování dat, utvoření zvukové zprávy a jejího testování.

Kapitola je specificky zaměřená z důvodu, že se autoři projektu rozhodli rozdělit přípravu a řešení problému na dva celky. V případě této diplomové práce, je to primárně otázka zvuku a technologií nutných k dosažení kýženého cíle. Dominantou práce Bernadett Királyové je pak složka vizuálně komunikační.

I přes rozdělenou odpovědnost za jednotlivé celky projektu byla nutná jednání a kroky dělány společně, nebo minimálně společně konzultovány. Bylo tak možné dosahovat efektivního pokroku práce v omezeném časovém horizontu, kterým byla přípravná část limitována.

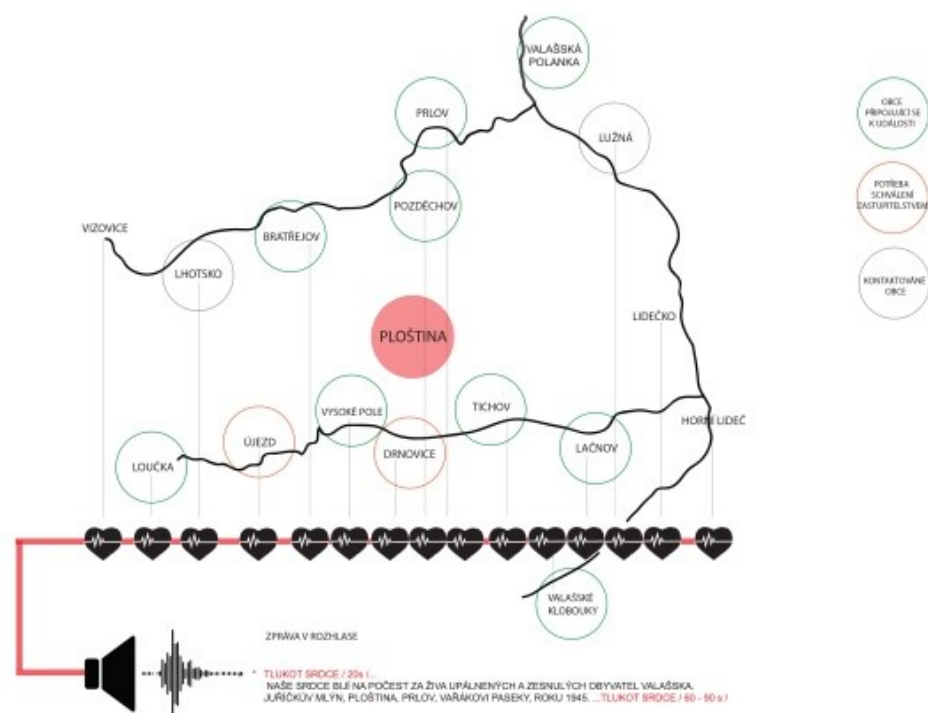
Po celou dobu příprav projektu byly vedeny zápisy z jednání, které jsou uchovány ve vlastním archivu autorů. Ukázka formuláře zápisu z jednání (viz. PŘÍLOHA P I: Zápis z jednání).

9.1.1 Postup příprav

Na začátku byly stanoveny základní nutné kroky a dílčí úkoly pro dosažení výsledku. Další fází byla konfrontace myšlenky s vedením obcí, pro získání reálné zpětné vazby a ověření dosažitelnosti záměru. První jednání se odehrálo 22. února 2019 na obecním úřadě v Drnovicích, kde byla získána důležitá zpětná vazba na projekt a informace o dění v kraji. Následovalo ujasnění cílů, vytvoření jednoduchého prezentačního schématu a kontaktování dalších obcí v okolí Ploštiny. Do konce února proběhla celá řada jednání, která přinesla pozitivní odezvu a stěžejní informace pro následný postup. Od starostů obcí byl potvrzen zájem o tuto událost a rovněž bylo přislíbeno zapojení prvních obcí do projektu.

Tato reakce a velmi rychlá expanze myšlenky projektu Srdce v rozhledech vyvolala potřebu systematického a dynamického postupu práce.

Pro prezentaci projektu vedení obcí bylo užito jednoduchého schématu myšlenky a vize rozsahu, ve které chceme událost uspořádat.

Obr. 29 Schéma – představení projektu

Stěžejním momentem bylo jednání s panem děkanem farnosti v Újezdu u Val. Klobouk dne 5. března 2019, kdy došlo ke shodě, že cílený termín spuštění nahrávky 19. dubna 2019 a čas v 13.00 hodin, i přes to, že se jedná o Velký pátek, je termínem schůdným. Po jednání na dalších farnostech ve Valašské Polance a Valašských Kloboukách byl termín potvrzen jako velmi symbolický v kontextu ukřižování Ježíše Krista a jeho trpění na kříži (mezi 12. a 15. hodinou).

Tato fakta zdůrazňovala nutnost rychlého dokončení technologie záznamu tlukotu srdce a jeho reálného ozkoušení v rozhlasech. První zkouška zvuku proběhla dne 14. března v Prlově a následovalo několik zkoušek v různých obcích. Ve vybraných z nich opakovaně pro vytvoření optimálního nastavení zvuku a relevantnost prováděných testů.

Dne 2. a 3. dubna 2019 proběhlo finální nahrání a zaznamenání tlukotu srdcí dvou pamětníků události. Získané nahrávky a data byly podstoupeny následnému zpracování a spojení s mluveným textem. Příprava zvuku byla dokončena dne 14. dubna 2019.

Paralelně s přípravou zvuku neustávala další jednání, tvorba grafické a vizuální stránky, zhotovení tiskové zprávy (viz. PŘÍLOHA P II: Tisková zpráva) a příprava propagace a komunikace s médii. Vše s organizací záznamu události, logistickým řešením průběhu dne 19. dubna a závěrečným ozvučením kaple Panny Marie Bolestné na Ploštině bylo spojeno v průběhu finálního týdne a setkalo se ve výsledné realizaci projektu **Srdce v rozhlasech**.

Obr. 30 poster – banner na budově U4

9.2 Záznam tlukotu srdce

Pro výsledné zaznamenání zvuku bylo užito dvou odlišných technologií, s různým typem výstupních dat, která byla v závěru zpracována v jeden celek. První formou byl záznam pulzu, respektive průtoku krve (přímou odezvou srdeční činnosti) pořízený za pomoci již zmínovaného senzoru s optickým čidlem a platformy Arduino. Druhou cestou bylo nahrání reálného zvuku srdeční činnosti (práce chlopní), za pomoci kombinace lékařských a zvukových zařízení.

Jak již bylo zmíněno, příprava a zkoušky zvuku měli rychlou souslednost. V návaznosti na společnou koncepci byl zprvu upraven kód řídicí optický senzor a jeho digitálně interpretovaný výstup tlukotu srdce. S touto funkční platformou došlo k prvnímu setkání se zvukařem Lukášem Peškem dne 6. března 2019, který potvrdil vhodnost vytvořeného systému a vyřkl pro mě velmi stěžejní informaci. Volně citováno: *„Autenticita by byla stoprocentní pouze při záznamu mikrofonem.“* Tento fakt se stal podnětem a výzvou pro řešerši medicínských přístrojů, komunikaci s odborníky a sérii testů na vlastní osobě, které vedly k nalezení a sestrojení funkční platformy, následně pořízení finálních záznamů, namluvení textu výsledné „rozhlasové zprávy“ a zpracování do nahrávky dne 14. dubna 2019.

Součástí příprav bylo řešení vlastní podoby „rozhlasové zprávy“, jejího obsahu, délky a poměru mezi mluveným slovem a tlukotem srdce.

9.2.1 Podoba zvukové nahrávky

Finální zvuková stopa o délce tři minuty a tři vteřiny je výsledkem testování zvuku v rozhlasech, dotazování názorů a hledání vyváženého poměru zvuku srdce a míry sdělnosti mluveného slova.

Pro nalezení „správného“ znění mluveného slova byl vytvořen krátký dotazník s 15 respondenty (viz. PŘÍLOHA III: Dotazník), který prezentoval 3 odlišné podoby mluveného textu a žádal subjektivní odpověď dotazovaných. Jako průnik získaných informací z dotazníku, reakcí starostů obcí a našeho cílení udržet podobu nahrávky spíše ve výtvarném a pocitovém vyznění, vznikla finální slova.

Délka tři minuty byla zvolena jako dostatečná pro zpozornění, možnosti vnímání a zamyšlení se. Není to však doba příliš dlouhá pro nabití dojmu stereotypnosti. Úvodní část zvukové stopy do času 01:03 je postupnou gradací a přechodem z přímé nahrávky tlukotu srdce do mystického (ambientního) zvuku (viz kapitola 9.2.2 Digitální komponování zvuku).

Tato úvodní pasáž slouží pro zpozornění posluchačů a postupného vyvolání otázek a napětí z významu poslouchaného zvuku. Tyto otázky jsou zodpovězeny následným mluveným slovem:

„Naše srdce bijí...

Juříčkův mlýn

Ploština

Prlov

Vařákovy paseky

... Roku 1945“

Záměrně byla zvolena slova krátká se snahou o co nejmenší míru patetičnosti a zjevnost sdělení, tak aby došlo k objasnění významu zvuku a kontextu situace. Důraz a významovost však byla ponechána na nahrávce srdce samotného. Vyřčená slova umlknou v čase stopy 01:25. Tento úsek je stále podkreslen tlukotem srdce v kombinaci ambientního zvukového doprovodu.

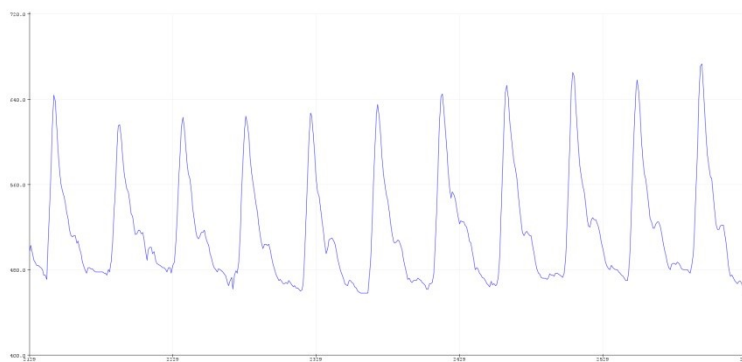
Následuje třetí a finální pasáž stopy, ve které zůstává ambientní zvuk podkreslem a postupně se ztrácí téměř mimo pole slyšitelnosti. Dominanci po odeznění slov přebírá přímá nahrávka tlukotu srdce, která zní až do samotného závěru zvukové stopy.

Cílem bylo nalezení poměru uvedení zprávy (zpozornění posluchačů), objasnění kontextu a vyznění neseného obsahu.

9.2.2 Digitální komponování zvuku

Zmiňovaný mystický, ambientní či éterický zvuk nahrávky je výsledkem práce s optickým senzorem, zpracováním získaných dat a jejich převodu do hudebního rozhraní.

Výstupní informací z optického senzoru jsou číselné hodnoty, přesněji 50 informací / sekunda (možná existující výchylna). Tyto hodnoty jsou numerickým přepisem průtoku krve. Hodnoty lze vizuálně interpretovat křivkou, která se pohybuje ve specifickém rozsahu.

Obr. 31 Arduino – křivka srdce

Nasnímané hodnoty byly uloženy jako seznam čítající několik tisíc řádků a následně za pomoci matematického vzorce přepočítány do číselného rozmezí, ve kterém pracuje hudební rozhraní MIDI. V tomto rozhraní bylo užito syntetizátoru, který deformuje základní zvolený tón podle nasnímané křivky, jako přímé odezvy činnosti lidského srdce.

Onen mystický zvuk slyšitelný ve finální nahrávce je překryvem dvou taktů, ze stejné křivky, vytvořených zvuků. Jedná se tedy o melodii „komponovanou“ z nasnímaného srdeční činnosti. Na programování senzoru a následné tvorbě zvuku pracovali Petr Žufan a Adam Vitovský.

9.2.3 Záznam reálného zvuku lidského srdce

Pro dosažení reálné a dostatečně kvalitní nahrávky zvuku srdce (stahu chlopní) bylo nutné nejprve nalézt vhodnou cestu. Toto hledání bylo započato rešeršemi internetových zdrojů, diskusí s několika mediky, návštěvou Ústavu zdravotních věd Fakulty humanitních studií UTB ve Zlíně (Mgr. Jana Doleželová), několika kardiologických klinik a Krajské nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně. Následovala konzultace problému na Ústavu Biomedicínského inženýrství VUT v Brně. (Ochotně pomohl pan Ing. Vratislav Harabiš, Ph.D.)

Na Ústavu zdravotních věd FHS UTB ve Zlíně dne 20. března byly zjištěny bližší informace o kardiokografii a otestování přístroje přenosného KTG na mé osobě. Tento způsob odposlechu průtoku krve srdcem vyžaduje aplikaci gelu na pokožku pacienta a z toho důvodu nebyl pro účel záznamu srdcí pamětníků vhodný. Bylo však s paní Mgr. Janou Doleželovou z Ústavu zdravotních věd dojednáno pořízení záznamu tlukotu srdce novorozence touto technologií. Pořízenou nahrávka nakonec nebyla využita.

I přes existenci a dosažitelnost byla vyloučena i varianta přístroje přenosného EKG. V tomto případě je nutná aplikace elektrod na tělo pacienta, navíc je výstupem opět křivka, ne zvuk.

Jako schůdná se jevila varianta zcela základní pomůcky medicínské praxe, fonendoskopu. Fonendoskopy jsou vyráběny i v elektronické podobě obsahují zaznamenávací zařízení a software, který nahrávku zprostředkuje do počítače. Umožněné nahrávání však neprokázalo dostatečnou čistotu zvuku pro náš záměr. Avšak užití fonendoskopu jako „zesilovače“ a přenosové soustavy k mikrofonu se ukázalo být funkčním. První pokus tohoto aparátu byl proveden nalepením diktafonu na gumové trubice fonendoskopu. Při finálním zaznamenání zvuku byl do gumové trubice implantován profesionální mikrofon s vysokou citlivostí, který byl připojen na vlastní nahrávací aparát.

Obr. 32 fonendoskop – zaznamenávací zařízení

9.2.4 Tlukot srdcí pamětníků – pořízení záznamu

Finální nahrání tlukotů srdcí proběhlo ve dnech 2. a 3. dubna 2019. Byl pořízen záznam dvou srdcí pamětníků. Pána ve věku přes 90. let, který pamatuje Ploštinu v její původní podobě a má s tímto místem spojitost z doby válečné. Druhé zaznamenané srdce patří paní, která je přivdaná do rodiny postižené tragédií na Vařákových pasekách a do dnešní doby má k místu blízký vztah. (Z důvodů diskrétnosti nejsou uvedena jména pamětníků, záznam uchován v archivu autorů)

Pořízení záznamu bylo doprovázeno přítomností odborníků ze specifických oblastí, zvukařem Lukášem Peškem a studentkou z Ústavu zdravotních věd Zuzanou Chlebanovou.

Pořízení záznamu proběhlo výše uvedenými způsoby. Digitální záznam za pomoci senzoru s optickým snímačem a pomocí variace fonendoskopů.

Obr. 33 záznam srdcí pamětníků

9.2.5 Zpracování dat

Dokončení zvukové nahrávky a zpracování dat proběhlo ve zvukovém studiu, kde došlo k editaci nahrávek, zaznamenání mluveného slova v podání Ondřeje Běnka studenta FMK UTB ve Zlíně a finálnímu střihu.

Zvuk byl v závěru editován dvěma způsoby. Prvním byla varianta pro spuštění v obecních rozhlasech, kde je zvuk „rozšířen o krajní frekvence“. Zjištění vhodnosti této úpravy prokázaly provedené testy v obecních rozhlasech. Druhým pak varianta „surová“ pro přehrání v jiných zařízeních a ozvučení Ploštiny, jako lokality.

9.2.6 Ozvučení kaple Panny Marie Bolestné na Ploštině

Kaple Panny Marie Bolestné na Ploštině byla ozvučena, jako symbolický bod spojitosti události Srdce v rozhlasech a jako originální místo piety, na půdorysné stopě domu, kde zemřelo nejvíce lidí. Se záměrem nechat zde 19. dubna tlouct zaznamenaná srdce po dobu dvou hodin, tedy od 13.00 do 15.00. Toto časové rozmezí bylo zvoleno v kontextu Velkého pátku a jeho obecně zažitého časového průběhu.

Pro tyto dvě hodiny tlukotu srdcí byla utvořena speciální zvuková smyčka, která začala stejným úvodem, jako zvuková stopa v rozhlasech. Následně měla proměnný průběh autentického bití srdce a digitálně komponovaného zvuku a každých dvacet minut zazněla slova „Naše srdce bijí“.

Pro ozvučení bylo užito dvou reproduktorů o výkonu 250 W a zesilovač s ovládacím aparátem. Reprodukory byly umístěny v těsné blízkosti vstupu a z boční strany v jihovýchodním směru. Audiosystém byl zapůjčen obcí Vysoké pole, potažmo Envicentrem Pro krajinu.

9.3 Srdce v rozhlasech - 19. duben 2019

Dne 19. dubna 2019 se v 13.00 na 3 minuty ve dvanácti Valašských obcích a na Ploštině rozezněl tlukot srdcí pamětníků.

Samotný 19. duben z hlediska přípravy události vyžadoval zejména koordinaci týmu fotografů a kameramanů, dopravu potřebného vybavení a věcí pro utvoření zázemí a komunikaci s médii. V ranních hodinách proběhlo k interview s Českým Rozhlasem Zlín, který se lehce po 13. hodině připojil k naší události přehráním tlukotu srdce. Došlo k převzetí audiotechiky a klíčů od kaple Panny Marie Bolestné na Ploštině. Následovalo zapojení reproduktorů, jejich nastavení a rozmístění. Postupně na Ploštinu dorazili tři automobily s deseti fotografy a kameramany a proběhlo rozdělení do týmů, které přibližně v 11.00 vyrazily směrem do vytyčených obcí. Zaznamenávaná místa byla Ploština, Vysoké pole, Valašské Klobouky, Leskovec a Prlov.

Na Ploštině bylo dochystáno symbolické občerstvení a možné posezení na dekách zapůjčených od organizace Živý Zlín.

V 13.00 hod došlo k úspěšnému spuštění události **Srdce v rozhlasech**.

9.3.1 Fotodokumentace události

Obr. 34 Srdce v rozhlasech - dokumentace

Obr. 35 Srdce v rozhledech - dokumentace

Obr. 36 Srdce v rozhlasech - dokumentace

9.4 Vyhodnocení projektu

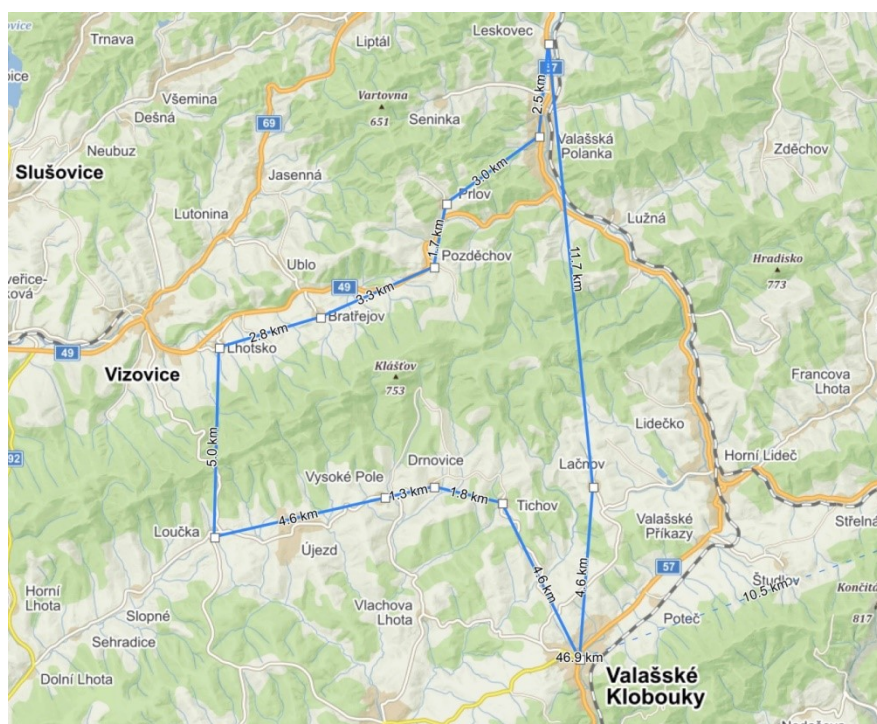
Kladným přínosem projektu bylo „otevření“ tématu tragédie z jiného pohledu a celkový rozsah události. V zásadě pozitivní odezva a reakce na událost a přesah do mediálního prostoru. Projekt vyžadoval vysoké nároky na přípravu a značné množství individuální komunikace a koordinace. Právě individuální komunikace byla stěžejní pro uskutečnění nultého ročníku projektu. Z hlediska myšlenky založení tradice a expanze projektu do širšího území by bylo patrně nutné přístup poupravit.

Samotný průběh události dne 19. dubna 2019 s sebou nenesl žádné zásadní komplikace a kolize. Názor na podobu nahrávky byl rozličný. Od pozitivního přijetí až k názoru, že by zpráva měla mít narativní charakter, aby byla pochopitelná, a že tato forma sdělení do rozhlasu nepatří.

9.4.1 Rozsah události

Událost se odehrála v těchto místech: Ploština, Lhotsko, Bratřejov, Pozděchov, Prlov, Leskovec, Valašská Polanka, Lačnov, Valašské Klobouky, Tichov, Drnovice, Vysoké pole a Loučka

Podářilo se obsáhnout lokalitu značného rozsahu (viz. Obr. 37) a osídlené území s teoretickým počtem přibližně 12 000 obyvatel.

Obr. 37 Srdce v rozhledech – rozsah události

9.4.2 Publikace projektu

Po rozeslání tiskové zprávy 14. dubna 2019 proběhla komunikace s některými médii. Projekt byl uveřejněn minimálně v těchto zdrojích:

- iDnes.cz, 18. 4. 2019, Na Valašsku zazní z rozhlasu tlukot srdcí, připomene vypálené obce
- regiony.impuls.cz, 18. 4. 2019, Na Valašsku zazní z rozhlasu tlukot srdcí, připomene vypálené obce
- Zlin.cz, 18. 4. 2019, Studenti zlínské univerzity připravili vzpomínku na padlé za války
- Český Rozhlas Zlín. 19. 4. 2019, Živý vstup do vysílání v 7.40 hod, přehrání nahrávky tlukotu srdce v 13.04 hod
- Česká televize, 21. 4. 2019, Hlavní zpravodajská relace České televize

9.4.3 Zpětná vazba

Mimo reakce návštěvníků Ploštiny ze dne 19. dubna 2019, kdy byla možnost pozorovat jejich chování a případný zájem o událost, byla samozřejmě příležitost přímé komunikace. Někteří z přítomných cíleně dorazili kvůli události Srdce v rozhlasech, jiní přišli uctít památku ve výroční den tragédie. Od žádné ze skupin se nám nedostalo negativní zpětné vazby ve smyslu pohoršení nebo rozhořčení.

Důležitá zpětná vazba pocházela od fotografů a kameramanů, kteří nám pomáhali událost zaznamenat. Zvuková stopa ve všech zaznamenávaných obcích „běžela“. Od některých se nám dostalo dovětky: „...ale nikdo tam nebyl“

Skrze e-mailovou komunikaci byla vyžádána zpětná vazba od vedení obcí. Obdrželi jsme řadu zpráv s poděkováním za uspořádání události, která vyvolala zájem místního obyvatelstva. U obyvatel došlo jak pozitivním reakcím, tak i nepochopení: „...že to bylo nějaké hlášení, kterém nebylo moc rozumět. Na druhou stranu se našli takoví, kteří řekli, že to byla pěkná připomínka.“

Vyzdvižen byl fakt, že se podařilo událost mediálně rozšířit a tedy o ní předem informovat obyvatele, ale zejména přesáhnout oblast regionu a předat informaci a udržet povědomí o tragédiích, což bylo primárním cílem. Taktéž byla vyjádřena případná podpora záměru událost opakovat.

ZÁVĚR

Originálním zadáním projektu bylo vypracování návrhu muzejní expozice na Ploštině, která bude prezentovat tragické události konce Druhé světové války, jež toto místo, stejně jako další místa na Valašsku postihly. Praktická část práce se posunula k vytvoření a realizaci události Srdce v rozhlasech. Tato událost prostřednictvím obecních rozhlasů sdělila netradiční zprávu v širokém okolí Valašska – tlukot srdcí pamětníků. Došlo tak k utvoření události, která má potenciál stát se tradicí a připomínat památku padlých.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

3M... [3M™ Littmann® Electronic Stethoscope Model 3200]. *3M Littmann: Stethoscopes* [online]. United States: 3M, c2019 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: https://www.littmann.com/3M/en_US/littmann-stethoscopes/products/~3M-Littmann-Electronic-Stethoscope-Model-3200/?N=5932256+8711017+3293188392&rt=rud

A lynching memorial remembers the forgotten. *CNN* [online]. Georgia, USA: Cable News Network, 2018 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/videos/travel/2018/04/08/eji-lynching-memorial.cnn/video/playlists/cnn-travel-videos/>

ART Consultancy a TECHNICO Opava s.r.o.. *Ploština: Architektonická studie*. Opava: Technico, 2017.

BALCÁREK, Josef. *Památník odboje na Ploštině*. Gottwaldov: Okresní kulturní středisko v Gottwaldově, 1975.

BLAŽEK, Petr. Pomník obětem komunismu: Praha 5 - Újezd. *TOTALITA.CZ* [online]. totalita.cz, c1999-2019 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/pomnik/pomnik_praha_001.php

ČÍLEK, Roman, Karel RICHTER a Přemysl VEVERKA. *Hlasy z hořících domů: Lidice, Ležáky, Český Malín, Ploština, Prlov, Zákřov, Javoříčko*. V Praze: XYZ, 2011. ISBN 978-80-7388-518-2.

ČÍLEK, Roman. *Ploština: příběh o lidech statečných i zbabělých, o životě a smrti, o zlobě a plamenech*. V Brně: Blok, 1990. ISBN 80-7029-017-x.

ČÚZK: Nahlížení do katastru nemovitostí. *IKatastr.cz* [online]. ČÚZK, c2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.ikatastr.cz/#kde=49.197,17.95771,17&mapa=letecka&vrstvy=&info=49.19507,17.95847>

Echokardiografie: Ultrazvukové vyšetření srdce, ECHO, zátěžová echokardiografie. *ANAMNEZA* [online]. anamneza.cz, c2003-2017 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <http://www.anamneza.cz/vysetreni/Echokardiografie-Ultrazvukove-vysetreni-srdce-ECHO-zatezova-echokardiografie-293>

EKG. *KardioCHIRURGIE.CZ* [online]. Praha: MeDitorial, c2019 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.kardiochirurgie.cz/ekg>

Fonokardiografie. *VELKÝ LÉKAŘSKÝ SLOVNÍK* [online]. Praha: Maxdorf, c1998-2019 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <http://lekarske.slovniky.cz/pojem/fonokardiografie>

FRACALOSSO, Igor. AD Classics: Hiroshima Peace Center and Memorial Park / Kenzo Tan-ge. *ArchDaily* [online]. ArchDaily, 2011, 29. 8. 2011 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/160170/ad-classics-hiroshima-peace-center-and-memorial-park-kenzo-tange> . ISSN 0719-8884

GEBRIAN, Adam. Liberec se zrcadlí v památníku obětem komunismu. *LIDOVKY.CZ* [online]. Praha: Lidovky.cz, 2011, 21. 4. 2011 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/design/liberec-se-zrcadli-v-pamatniku-obetem-komunismu.A110420_152400_in-bydleni_tkz ISSN 1213-1385

GINTOFF, Vladimír. Spotlight: Maya Lin. *ArchDaily* [online]. ArchDaily, 2018, 5. 11. 2018 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/774717/spotlight-maya-lin>. ISSN 0719-8884

HANDL, Jan. Druhá světová válka stručně a přehledně. *HistorieBlog.cz* [online]. 2016, 20. 7. 2016 [cit. 2019-05-02]. Dostupné z: <https://www.historieblog.cz/2016/07/druha-svetova-valka-strucne-a-prehledne/>

Hemodynamika. *VELKÝ LÉKAŘSKÝ SLOVNÍK* [online]. Praha: Maxdorf, c1998-2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://lekarske.slovniky.cz/pojem/hemodynamika>

Historie obce Lidice. *Památník Lidice* [online]. Lidice: Památník Lidice, 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.lidice-memorial.cz/pamatnik/pamatnik-a-pietni-uzemi/historie-obce-lidice/>

Holter tlakový. *FAKULTNÍ NEMOCNICE OLOMOUC* [online]. Olomouc: Fakultní nemocnice Olomouc [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: https://www.fnol.cz/i--interni-klinika---kardiologicka-vysetrovaci-metody-sekce_478.html

HORÁKOVÁ, Hana. Víte, jak si správně změřit tep?. *ULékaře.cz* [online]. Praha: uLékaře.cz, 2017 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <https://www.ulekare.cz/clanek/vite-jak-si-spravne-zmerit-tep-21502>

HØYSTAD, Ole Martin. *Historie srdce*. Zlín: Kniha Zlín, 2011. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-87497-40-1.

CHMELA, Tomáš. *Ploština: příběh psaný ohněm*. Nymburk: Vega-L, 2010. ISBN 978-80-87275-23-8.

IKatastr: mapa a informace z KN [online]. ikatastr.cz, 2019 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.ikatastr.cz/#kde=49.2005,17.97198,13&mapa=zakladni&vrstvy=&info=49.19749,17.95784>

Kardiotokografie: CTG vyšetření, KTG, vyšetření srdečních ozev plodu a stahů dělohy. *Vitalion* [online]. vitalion.cz, c2019 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://vysetreni.vitalion.cz/kardiotokografie/>

Kardiovaskulární systém. *ANAMNEZA* [online]. c2003-2017 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.anamneza.cz/Kardiovaskularni-system/lidske-telo/10>

KARDIOVASKULÁRNÍ SYSTÉM: stručná fyziologie, monitorace [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: http://www.arkftn.cz/_content/docs/arkftn-kardiovaskularni-system-fyziologie-a-monitorace-im-2013.pdf. Studijní materiál, prezentace. ARK 1. LF UK a TN.

KASPEROVÁ, Martina. Echokardiografie. *Ordinace.cz* [online]. Praha: Pears Health Cyber, 2007 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://www.ordinace.cz/clanek/echokardiografie/>

ISSN 1801-8467

KIMMELMAN, MICHAEL. ART/ARCHITECTURE; Out of Minimalism, Monuments to Memory. *The New York Times* [online]. The New York Times Company, 2002, 13. 1. 2002, **2002**, on Page 2002001 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2002/01/13/arts/art-architecture-out-of-minimalism-monuments-to-memory.html>

KMENT, Zdeněk. *Valašsko v područí hákového kříže*. Valašské Meziříčí: [Zdeněk Kment], 2017. ISBN 978-80-270-2214-4.

KONVIČKOVÁ, Svatava a Jaroslav VALENTA. *Biomechanika srdečně cévního systému člověka*. Vyd. 2. Praha: Česká technika - nakladatelství ČVUT, 1997. ISBN 80-01-03425-9.

KOSPERTOVIČ, Lenka. Víte, jak funguje lidské srdce?. *EpochaPlus* [online]. Kospertová, 2017, 15.12.2017 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://epochaplus.cz/vite-jak-funguje-lidske-srdce/>

Lidské srdce: princip jeho fungování a zajímavosti. *Rehabilitace.info: Magazín o zdraví* [online]. Tým rehabilitace.info, 2015, . . [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.rehabilitace.info/lidske-telo/lidske-srdce-princip-jeho-fungovani-a-zajimavosti/>

MACHYTKA, Matěj. Změřte si tep i bez Samsungu Galaxy S5: zvládne to aplikace Runtastic Heartrate. *SVĚT ANDROIDA* [online]. Praha: Svět Androida, 2014 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.svetandroida.cz/zmerte-si-tep-samsungu-galaxy-s5-zvladne-aplikace-runtastic-heartrate/>

MARVAN, Filip. Jak funguje měření tepu?: Poradíme s výběrem správného způsobu. *RUNGO: běháme srdcem* [online]. Praha: iDNES.CZ, 2017 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: https://rungo.idnes.cz/sporttestery-mereni-tepu-opticky-hrudni-pas-jak-funguje-pes-/runtech.aspx?c=A171013_083425_runtech_Pil

MAS, Hlinecko, Ploština a Šumperský venkov. *Život a historie vypálených obcí aneb "Znáte nás?". MAS Hlinecko: Grafies, 2014.*

MELECHOVSKÝ, David. Pulzní oxymetr. *AEROWEB* [online]. Aeroweb.cz, 2012, 15.9.2012 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.aeroweb.cz/clanky/3436-pulzni-oxymetr> . ISSN 1801-6847

NEŠPOR, Antonín. LIDICE: "Památník dětských obětí války". *Lidice* [online]. Lidice, 2000 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: http://www.lidice.cz/obec/historie/pamatnik_sochy/deti.html

NG, Jess. The Changing Face of Memorial Architecture. *NONAGON STYLE* [online]. Hong Kong: NONAGON.style, 2018, 7. 11. 2018 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://nonagon.style/war-memorial-architecture-design-history/>

NOVÁK, Vilém. Tepová frekvence: „otáčkoměr“ našeho těla (díl 1.). *Komplexní zdraví* [online]. Praha: Komplexní zdraví, 2010 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.komplexnizdravi.cz/pohyb/tepova-frekvence-otackomer-naseho-tela-dil-1-uvodni-slovo/>

Obec Lidice. *MALL TV* [online]. Praha: Internet Mall, 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.mall.tv/gebrian-prekvapive-stavby/novy-zivot-obce-jejiz-jmeno-zna-kazdy>

OBĚHOVÝ SYSTÉM: Funkce oběhového systému. *BOTANIC* [online]. Jablonec nad Nisou: PlaBio, c2018-2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://botanic.cz/slovník-pojmu/obehovy-system>

Oprah visits Alabama memorial for lynching. *CBS NEWS* [online]. New York (U. S.): CBS Interactive, 2019 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/video/oprah-visits-alabama-memorial-for-lynching-with-60-minutes/>

Památník Lidice [online]. Lidice: Památník Lidice, 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.lidice-memorial.cz/>

Památník obětem komunismu. *Archiweb* [online]. Brno: Archiweb, 2019 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/pamatnik-obetem-kunizmu>

Památník obětem komunismu v Praze u Petřína. *Drobné památky* [online]. drobnepamatky.cz, 2014 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.drobnepamatky.cz/node/8940>

Památník Ploština: národní kulturní památník Ploština. *Obec Drnovice: Oficiální web* [online]. Obec Drnovice [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <http://www.obec-drnovice.cz/pamatnik-plostina/ds-1016/p1=1031>

PAVKA, Evan. AD Classics: Jewish Museum, Berlin / Studio Libeskind. *ArchDaily* [online]. ArchDaily, 2010, 25. 11. 2010 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/91273/ad-classics-jewish-museum-berlin-daniel-libeskind> ISSN 0719-8884

PECNÍKOVÁ, Michaela. *DETEKCE SRDEČNÍCH OZEV VE FONOKARDIOGRAMU*. Brno, 2014. Baka-lářská práce. VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technolo-gií, Ústav biomedicínského inženýrství. Vedoucí práce Ing. LUKÁŠ SMITAL Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/30283024.pdf>

PETŘÍČEK, Miroslav. Památník obětem komunismu: Památník jako apel k přítomnosti. In: *StavbaWEB* [online]. Praha: Business Media One, 2007 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.stavbaweb.cz/pamatnik-obtem-komunismu-2418/clanek.html>

Pojem echo. *SCS.ABZ.CZ* [online]. Ostrava: ABZ.CZ, c2005-2019 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/echo>

ROCA, José. Teresa Margolles: Flag I 2009. *TATE* [online]. London: TATE, 2012 [cit. 2019-05-09]. Do-stupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/margolles-flag-i-t14735>

POKORNÝ, Robert. ELEKTROKARDIOGRAFIE=EKG. *ANZDOC* [online]. ADOC.TIPS, c2019 [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: <https://adoc.tips/elektrokardiografie-ekg.html>

Pomník obětem komunismu. *Praha virtuální: virtuální prohlídka Prahy* [online]. Praha: Magistrát hl. m. Prahy & Panoramas, v2008-2019 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <http://virtualni.praha.eu/nocni/pomnik-obetem-komunismu.html>

/ Prlovská tragédie. *Prlov: Obec s Oranžovou stuhou 2013* [online]. Prlov: Oficiální stránky obce Prlov, c2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.obecprlov.cz/informace-o-obci/prlovska-tragedie>

Pro pacienty: Co bych měl/a vědět?. *ČESKÁ SPOLEČNOST PRO HYPERTENZI* [online]. Praha: Česká společnost pro hypertenzi, c2019 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <http://www.hypertension.cz/pro-pacienty-1404042140.html>

RŮČKA, Vladimír. *Ploština žaluje: Historie odboje a utrpení valašské paseky*. Upravený reprint vydání z roku 1947. Hýlsy: ČZS Hýlsy, 2016.

PŘÍKRYL, Josef a Karel TKÁČ. *Ploština symbol hrdinství: Z bojů valašského lidu za svobodu*. Gottwaldov: Svaz protifašistických bojovníků Gottwaldov, 1962.

Příslušenství k trenážerům KETTLER Ušní upínka. *KETTLER* [online]. Praha: LIFEsport, c2016 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://www.kettler.cz/prislusenstvi-k-trenazerum-usni-upinka-7937-700/?gclid=Cj0KCQjAsJfhBRCaARIsAO68ZM7kGoktHGIXdDS1lSjX_OR82JJRDS3zfsOWc2KniJBixUG05lwBXgaAst2EALw_wc

SHAPIRA, Shahak. *YOLOCAUS. YOLOCAUST* [online]. Köln: Impressum, 2017 [cit. 2019-05-09]. Do-stupné z: <https://yolocaust.de/>

SHEN, Yiling. How Will Future Generations Respond to Modern-Day Memorial Architecture?. *ArchDaily* [online]. ArchDaily, 2018, 27. 7. 2018 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/898654/how-will-future-generations-respond-to-modern-day-memorial-architecture>. ISSN 0719-8884

Srdce. *ANAMNEZA* [online]. anamneza.cz, c2003-2017 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.anamneza.cz/Srdce/lidske-telo/21>

STEVENS, philip. China's wenchuan earthquake memorial museum conceived as an architectural landscape. *Designboom* [online]. designboom, 2016, 25. 7. 2016 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.designboom.com/architecture/wenchuan-earthquake-memorial-museum-sichuan-china-cai-yongjie-tongji-university-07-25-2016/>

Talking About History Is Way to Liberate America: New Memorial Honors Victims of White Supremacy. *Democracy Now!* [online]. United States: democacynow.org, 2018, 1. 5. 2018 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=km7BvSTaZos&t=16s>

TEJCHMAN, Miroslav. *Historie v nepokřiveném zrcadle: Druhá světová války*. Praha: FORTUNA, 1991. ISBN 80-85298-15-5.

TEORIE EKG. *UCEBNICE-EKG.CZ* [online]. [cit. 2019-04-26]. Dostupné z: http://www.ucebnice-ekg.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=36&Itemid=11

The Libeskind Building: Architecture Retells German-Jewish History. *Jewish Museum Berlin* [online]. Berlín: Stiftung Jüdisches Museum Berlin, 2019 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.jmberlin.de/en/libeskind-building>

The National Memorial for Peace and Justice [online]. Montgomery, AL: Equal Justice Initiative (EJI) a [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://museumandmemorial.eji.org/memorial>

The National Memorial for Peace and Justice b. *MASS* [online]. MASS Design Group, c2019b [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://massdesigngroup.org/work/design/national-memorial-peace-and-justice>

Tonometry - tlakoměry. *Zdravotní potřeby Plus* [online]. Praha: EPROFI.CZ, c2019 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <http://www.zdravotnipotrebyplus.cz/tonometry-tlakomery/>

Tribute in Light. *9/11 Memorial & Museum Logo* [online]. New York, USA: National September 11 Memorial & Museum, c2018 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.911memorial.org/tribute-light>

Valašsko: Vítejte na Valašsku. *Vychodni-morava.cz* [online]. Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, 2019 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.vychodni-morava.cz/lokalita/20/valassko>

Vypálení Juříčkova mlýna – 3. dubna 1945. *Leskovec: oficiální stránky obce* [online]. Leskovec, c2019 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.leskovec.cz/obec-1/jurickuv-mlyn/>

WALSH, Niall Patrick. MASS Design Group's Poignant Memorial for Victims of Lynching Opens to the Public in Alabama. *ArchDaily* [online]. ArchDaily, 2018, 8. 5. 2018 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/894065/new-photographs-released-of-mass-design-groups-national-memorial-for-peace-and-justice-in-alabama>
_ISSN 0719-8884

Židovské muzeum Berlín - Mimořádné instalace a nestandardní prostory, které vás znejistí: Gebrian VS. *Televize Seznam* [online]. Seznam.cz, 2016, 24. 11. 2016 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.televizeznam.cz/video/gebrianvs/zidovske-muzeum-berlin-mimoradne-instalace-a-nestandardni-prostory-ktere-vas-znejisti-205942#!>

Židovské muzeum v Berlíně. *Archiweb* [online]. Brno: Archiweb, 2019 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/zidovske-muzeum-v-berline>

Archiv autorů – V průběhu příprav projektu byly pořízeny zápisy z jednání a další dokumenty dokládající průběh a relevantnost práce. Tyto dokumenty mohou být na vyžádání poskytnuty k nahlédnutí.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ECHO	Echokardiografie
EKG	Elektrokardiografie
KTG / CTG	Kardiotokografie
MIDI	Digitální hudební rozhraní (prostředí)
TK	Krevní tlak

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Valašsko – situační mapa.....	13
Zdroj: Podkladová mapa: Základní. In: <i>Ikatastr.cz</i> [online]. Mapy.cz [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: https://www.ikatastr.cz/#kde=49.1871,17.93166,13&mapa=zakladni&vrstvy=&info=49.29955,17.9095	
Obr. 2 Ploština – situační mapa	14
Zdroj: Podkladová mapa: Základní. In: <i>Ikatastr.cz</i> [online]. Mapy.cz [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: https://www.ikatastr.cz/#kde=49.1871,17.93166,13&mapa=zakladni&vrstvy=&info=49.29955,17.9095	
Obr. 3 Ploština 1945	21
Zdroj: Zadavatel projektu	
Obr. 4 Vítězný oblouk v Paříži	25
Zdroj: ITALIE.SVETADILY.CZ. Konstantinův oblouk. In: <i>Tuzemská dovolená CZ</i> [online]. [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: https://www.tuzemska-dovolenaz.cz/atrakce/2240-konstantinuv-oblouk/	
Obr. 5 Památník míru v Hirošimě	27
Zdroj: Crash Test Mike, 2019-01-19, Dostupné z: https://www.flickr.com/photos/crashtestmike/ [cit. 2019-05-09], CC licence	
Obr. 6 Claes Oldenburg - Lipstick.....	28
Zdroj: Autor: Vige, 2008-05-08, Dostupné z: https://www.flickr.com/photos/vige/ , [cit. 2019-05-09], CC licence – úpravy nepovoleny.	
Obr. 7 Eisenman - Památník holokaustu v Berlíně	29
Zdroj: Autor: Txalapartari, 2008-2-07, Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Holocaust_Memorial_Berlin.JPG , [cit. 2019-05-09], CC licence	
Obr. 8 Lidice – Pomník dětským obětem války.....	33
Zdroj: Vlastní	
Obr. 9 Liberec - Památník obětem komunismu	34
Zdroj: Ester Havlová, 2006, Dostupné z: http://sporadical.cz/index.php?lang=cze&show=projects_details&id_project=23&pagetitle=Pomn%EDk+ob%ECTem+kunismu+-+Liberec%2C+realizace%2C+1.+cena+ve+ve%F8ejn%E9+sout%EC%9Ei , [cit. 2019-05-09]	
Obr. 10 Praha - památník obětem komunismu.....	36
Zdroj: Roman Boed - Victims of Communism (Explored), 2016-02-25, Dostupné z: https://www.flickr.com/photos/romanboed/ , [cit. 2019-05-09]	
Obr. 11 Židovské muzeum v Berlíně	37
Zdroj: IM Thayer, 2008-07-23, Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:JewishMuseumBerlin.jpg , [cit. 2019-05-09], CC licence	
Obr. 12 Národní památník míru a spravedlnosti.....	40

Zdroj: Soniakapadia, 2018-4-22, Dostupné z:	
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_National_Memorial_for_Peace_and_Justice.jpg , [cit. 2019-05-09], CC licence	
Obr. 13 EKG.....	46
Zdroj: Daniel Mietchen / Morbus Fabry, Morbus Fabry EKG 01.jpg, 2011-09-08, Dostupné z:	
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Morbus_Fabry_EKG_01.jpg , [cit. 2019-05-09], CC licence – bez povolených úprav	
Obr. 14 Ploština - lokalita.....	52
Zdroj: Letecká. In: <i>IKatastr</i> [online]. Mapy.cz [cit. 2019-05-10]. Dostupné z:	
https://www.ikatastr.cz/#kde=49.197,17.95771,17&mapa=letecka&vrstvy=&info=49.29955,17.9095	
Obr. 15 Fotodokumentace - Kaple Panny Marie Bolestné na Ploštině.....	53
Zdroj: Vlastní	
Obr. 16 Fotodokumentace - Ploština.....	54
Zdroj: Vlastní	
Obr. 17 Vývoj projektu č. 1.....	57
Zdroj: Vlastní	
Obr. 18 Vývoj projektu č. 2.....	57
Zdroj: Vlastní	
Obr. 19 Vývoj projektu č. 3.....	58
Zdroj: Vlastní	
Obr. 20 Vývoj projektu č. 4.....	58
Zdroj: Vlastní	
Obr. 21 Vývoj projektu - Pulzování srdce, jako světelný obraz krajiny.....	59
Zdroj: Vlastní	
Obr. 22 Vývoj projektu – Ploština - laser.....	60
Zdroj: Vlastní	
Obr. 23 Generované obrazy.....	62
Zdroj: Vlastní	
Obr. 24 Vizualizace tepu – Pulzování kapličky.....	63
Zdroj: Vlastní	
Obr. 25 Ploština – půdorysné schéma - událost.....	63
Zdroj: Vlastní	
Obr. 26 Monument – Instalace objektů / květů.....	63
Zdroj: Vlastní	

Obr. 27 Schéma: Zlín - Ploština.....	64
Zdroj: Vlastní	
Obr. 28 Objekty – abstraktní květy.....	64
Zdroj: Vlastní	
Obr. 29 Schéma – představení projektu	67
Zdroj: Vlastní	
Obr. 30 poster – banner na budově U4	68
Zdroj: Vlastní	
Obr. 31 Arduino – křivka srdce	71
Zdroj: Vlastní	
Obr. 32 fonendoskop – zaznamenávací zařízení.....	72
Zdroj: Vlastní	
Obr. 33 záznam srdcí pamětníků	73
Zdroj: Vlastní	
Obr. 34 Srdce v rozhlasech - dokumentace.....	75
Zdroj: Vlastní - tým fotografů události Srdce v rozhlasech (19. 4. 2019): Pařík, Hála, Jirásková	
Obr. 35 Srdce v rozhlasech - dokumentace.....	76
Zdroj: Vlastní - tým fotografů události Srdce v rozhlasech (19. 4. 2019): Pařík, Hála, Jirásková	
Obr. 36 Srdce v rozhlasech - dokumentace.....	77
Zdroj: Vlastní - tým fotografů události Srdce v rozhlasech (19. 4. 2019): Pařík, Hála, Jirásková	
Obr. 37 Srdce v rozhlasech – rozsah události	78
Zdroj: Základní. In: <i>IKatastr.cz</i> [online]. Mapy.cz [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: https://www.ikatastr.cz/#kde=49.21132,17.95612,12&mapa=zakladni&vrstvy=&info=49.29955,17.9095	

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Zápis z jednání

PŘÍLOHA P II: Tisková zpráva

PŘÍLOHA P III: Dotazník

PŘÍLOHA P IV: CD obsahující

- Práci v digitální podobě
- Obrazovou dokumentaci události

PŘÍLOHA P I: ZÁPIS Z JEDNÁNÍ

ZÁPIS Z JEDNÁNÍ

Zúčastnění:

.....
.....
.....

Věc: Pietní událost Ploština

Předmět věci:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Jména /Podpisy zúčastněných:

.....
.....
.....

V:

Datum:

PŘÍLOHA P II: TISKOVÁ ZPRÁVA

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér: **Ateliér Prostorová tvorba**
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta multimediálních komunikací, Třída Tomáše Bati 4342, 760 01 Zlín

Vedení ateliéru: doc. Ing. arch. Michael Klang, CSc. Ing. arch. Kamil Koláček
Vedoucí ateliéru **Asistent**
TEL: +420 576 036 415 TEL: +420 576 036 415
E-mail: klang@utb.cz **Mobil:** +420 724 218 332
Kancelář: U16/423 **E-mail:** kkolacek@utb.cz
Kancelář: U16/423

Valašskem se 19. dubna z éteru ponese tlukot srdcí. Za nezvyklou pietní akcí stojí studenti Univerzity Tomáše Bati

V rozhlasovém vysílání desítky valašských obcí zazní v pátek 19. dubna ve 13 hodin nezvyklá zpráva - tlukot lidských srdcí pamětníků. Jedná se o pietní akt, který připomene památku padlých na konci Druhé světové války. Projekt realizují studenti Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně (UTB) a jejich ambicí je podnítit obyvatele k zamyšlení. Rozhlasové vysílání pulzujících srdcí bude trvat přibližně tři minuty.

Dvojice studentů Bernadett Királyová a Martin Cizner z Ateliéru Prostorové tvorby nezvyklou uměleckou formou tematizuje místa poznamenaná útoky nacistických jednotek - Juříčkův mlýn, Ploštinu, Prlov a Vařákovy paseky. Autoři se rozhodli zachytit srdeční tlukot pamětníků událostí a tento záznam poté pustit v obecních rozhlasech. Srdeční echo se tak stane symbolem pietního momentu.

„Mám radost, že naši studenti našli soudobý způsob připomenutí válečných tragédií na Valašsku a jejich generaci odpovídající formu udržování paměti a tradice. V nultém ročníku performance v režii Bernadett Királyové a Martina Ciznera dostalo bijící lidské srdce sugestivní akustickou podobu. V návrhu je však připravený i neméně výrazný vizuální doprovod. Nemalý význam má pro studenty naprosto reálná zkušenost ze spolupráce s praxí. V této souvislosti patří velký dík starostům obcí, kteří projekt podporují. Stávají se tak pro mladé lidi vzorem pozitivivity a té není nikdy dost!“ uvedl k projektu Michael Klang, docent Fakulty multimediálních komunikací UTB - Ateliéru Prostorové tvorby.

Rozhlas autoři zvolili jako médium, na které se pomalu zapomíná. *„Je to ale cesta, jak sdělit informaci více generacím najednou,“* objasnila volbu Bernadett. *„Na krátkou chvíli můžeme pozměnit vnímání každodenního prostředí a dosáhnout tím okamžiku zamyšlení se a pozastavení,“* dodal k záměru Martin.

Skromný, ale emocionálně působivý happening, lze v případě pozitivních ohlasů každoročně opakovat. Letošní nultý ročník tak může položit základ nové tradici.

Autoři projektu: **Bc. Bernadett Királyová**
TEL: +420 918 627 889

BcA. Martin Cizner
TEL: +420 721 929 003

.....
Datum

doc. Mgr. Irena Armutidisová.....
Jméno, příjmení a podpis vedoucího ateliéru, ředitele ústavu, kabinetu

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK

Podoba rozhlasové nahrávky – Průzkum

Název projektu: Pietní událost Ploština

Popis projektu:

Jedná se o neobvyklou pietní událost k uctění památky padlých obyvatel Ploštiny, Prlova a Vařákových pasek.

Pracujeme se symbolem tlukotu lidského srdce. Chceme zaznamenat tlukot srdcí pamětníků z těchto a okolních obcí. Cílem je, aby se tento tlukot za zesnulé obyvatele Valašska, společně s krátkou audio zprávou, rozezněl v jeden moment v obecních rozhlasech a na Ploštině. A to v termínu 19. 4. 2019.

Celá událost směřuje k založení nové tradice.

Cíl průzkumu: Získání zpětné vazby / definování finální podoby rozhlasové zprávy

Zpracování průzkumu: Martin Cizner, Ateliér Prostorová tvorba, FMK, UTB, 5. Ročník 2018/2019

PODOBA NAHRÁVKY

A.

- **Úvod:** Uctění památky za živa upálených a zesnulých obyvatel Valašska /*Postupně začíná tlukot srdce/*
- **Tlukot srdce 1 minuta**
- **Závěr:** /*Tlukot srdce pomalu utichá/* Ploština, Prlov, Vařákoví paseky, roku 1945 /dramatická proluka/ ...Díky Vám, naše srdce stále bijí.

Varianty úvodu:

Pieta na počest

Čest památce občanů

Ke cti občanů

Naše srdce bijí za Ploštinu.

Dnes naše srdcí bijí za Ploštinu

PODOBA NAHRÁVKY

B.

- **Úvod:** Na počest za živa upálených a zesnulých obyvatel Valašska. /dramatická proluka/
- /*Postupně začíná tlukot srdce/* Ploština, Prlov, Vařákoví paseky, roku 1945
- **Tlukot srdce - 1 minuta**
- **Závěr:** „Až budeš líp chodit, přijď se na nás podívat. (ztišení tepu) Přijdeš? Přijď!“

PODOBA NAHRÁVKY

C.

- Úvod: Naše srdce bijí na počest za živa upálených a zesnulých obyvatel Valašska. /dramatická proluka/
- /Postupně začíná tlukot srdce/ Ploština, Prlov, Vařákovci paseky, roku 1945
- **Tlukot srdce - 1 minuta**
- Závěr: „Čas jako kdyby tu leccos smazal. A leccos ne.“

- Důležitá: pod Petrosen
 - Jde o nějakou věc je to na postavě
 - ten patří: Leise je to trochu na skvě
 - ten úvod úplně odstranit (je to sm. social. stříh.)
 Moca přerušit
 - Jde o to od leca = udělat se doopravdy, co to je

- Možná by to měla být
 dělní (má to zaslechou)
 - za živa upálených - došla nabídka

Datum: _____
 Jméno dotazovaného: _____
 Podpis: _____

- naše srdce bijí je zbytečné
 - má to nějakou jakousi
 - zpracováno má být srdce, ušetřit
 - má to sloužit
 - ale se to děje proty po světu
 - má to nějak je třeba - upustit - určitě je

Datum: 11.3.2019
 Jméno dotazovaného: _____
 Podpis: _____